

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

INFORMACJA

O DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

I KRAJOWEGO BIURA WYBORCZEGO

w 2024 r.

Warszawa, marzec 2025 r.

SPIS TREŚCI	Str.
I. Informacje wstępne	3
II. Realizacja zadań ustawowych	11
<i>1. Wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzone w dniu 7 kwietnia 2024 r. oraz w dniu 21 kwietnia 2024 r. (głosowanie ponowne).</i>	11
<i>2. Wybory organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzane w toku kadencji. Referenda lokalne.</i>	59
<i>3. Wybory do Parlamentu Europejskiego przeprowadzone w dniu 9 czerwca 2024 r.</i>	61
<i>4. Wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 13 przeprowadzone w dniu 21 lipca 2024 r.</i>	83
<i>5. Kontrola finansowania kampanii wyborczych</i>	90
<i>6. Kontrola gospodarki finansowej partii politycznych</i>	92
<i>7. Nadzór nad aktualizacją danych w Centralnym Rejestrze Wyborców</i>	95
<i>8. Rejestr korzyści</i>	97
<i>9. Prowadzenie wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne</i>	98
<i>10. Petycje rozpatrzone przez Państwową Komisję Wyborczą w 2024 r.</i>	99
<i>11. Rozwój teleinformatycznego systemu wyborczego</i>	99
<i>12. Działalność informacyjno-edukacyjna</i>	99
III. Współdziałanie i wymiana doświadczeń	104

I. Informacje wstępne

1. Zgodnie z art. 157 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721, 1572 i 1907) Państwowa Komisja Wyborcza jest stałym i najwyższym organem wyborczym właściwym w sprawach przeprowadzania wyborów i referendów. Do kompetencji Państwowej Komisji Wyborczej należy organizacja i przeprowadzanie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego w Polsce, wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Ponadto wykonuje ona czynności w związku z referendami ogólnokrajowymi i referendami lokalnymi.
2. Zadania Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie organizacji i przeprowadzania wyborów to m.in.: sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego, sprawowanie nadzoru nad aktualizacją danych w Centralnym Rejestrze Wyborców oraz sporządzaniem spisów wyborców, prowadzenie wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne oraz udostępnianie danych o tych osobach właściwym komisjom wyborczym dokonującym rejestracji kandydatów w wyborach, powoływanie właściwych komisji wyborczych oraz ich rozwiązywanie po wykonaniu ich ustawowych zadań. Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza powołuje i odwołuje komisarzy wyborczych, rozpatruje skargi złożone na ich działalność, a także na działalność okręgowych komisji wyborczych. Państwowa Komisja Wyborcza ustala także wzory urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, jak również wzory pieczęci organów wyborczych niższego stopnia. W kompetencji Komisji leży także ustalenie i ogłoszenie wyników głosowania i wyników wyborów w zakresie określonym przepisami szczególnymi Kodeksu wyborczego.

Zgodnie z Kodeksem wyborczym Państwowa Komisja Wyborcza ma obowiązek przesłać Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu i Sądowi Najwyższemu, nie później niż 14 dnia po podaniu do publicznej wiadomości wyników wyborów, sprawozdanie z wyborów do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego. Sprawozdanie z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Komisja przesyła tylko Marszałkowi Sejmu i Sądowi Najwyższemu. Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest do przedstawienia, po każdych wyborach, Prezydentowi Rzeczypospolitej, Marszałkowi Sejmu, Marszałkowi Senatu oraz Prezesowi Rady Ministrów, informacji o realizacji przepisów kodeksu i ewentualnych propozycji zmian jego uregulowań.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851, z 2023 r. poz. 497 i 1628 oraz z 2024 r. poz.574) Państwowa Komisja Wyborcza ma obowiązek przesłać Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Senatu, Prezesowi Rady Ministrów oraz Sądowi Najwyższemu wyniki referendum oraz podać niezwłocznie wynik referendum do wiadomości publicznej oraz ogłosić, w formie obwieszczenia, w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Poza zadaniami związanymi z procesem prowadzącym do wyłonienia organów sprawujących władzę na szczeblu lokalnym, jak i ogólnopolskim, Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest do tego, by:

- 1) kontrolować gospodarkę finansową partii politycznych i gospodarkę finansową komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach;
- 2) weryfikować, na zlecenie Marszałka Sejmu, poparcie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej oraz dla przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego;
- 3) prowadzić Rejestr Korzyści uzyskiwanych przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz przez ich współmałżonków;
- 4) sprawdzać wykonanie przez partie polityczne obowiązku prowadzenia, aktualizacji lub udostępnienia rejestru wpłat oraz rejestru umów, o których mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych;

- 5) nakładać kary pieniężne za naruszenie obowiązku prowadzenia, aktualizacji lub udostępnienia rejestru wpłat lub rejestru umów, o których mowa w art. 27c ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych;
 - 6) rozpatrywać złożone do niej petycje oraz
 - 7) prowadzić i wspierać działania informacyjne zwiększające wiedzę obywateli na temat prawa wyborczego, w szczególności zasad głosowania.
3. Zgodnie z art. 157 § 2 Kodeksu wyborczego w skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi:
- 1) jeden sędzia Trybunału Konstytucyjnego, wskazany przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego;
 - 2) jeden sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, wskazany przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego;
 - 3) 7 osób mających kwalifikacje do zajmowania stanowiska sędziego, wskazanych przez Sejm.

Do dnia 13 marca 2024 r. w skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi:

- 1) Sylwester Marciniak – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, Przewodniczący Komisji;
- 2) Wojciech Sych – sędzia Trybunału Konstytucyjnego, zastępca Przewodniczącego Komisji;
- 3) Zbigniew Cieślak – zastępca Przewodniczącego Komisji;
- 4) Ryszard Balicki;
- 5) Dariusz Lasocki;
- 6) Maciej Miłoś;
- 7) Arkadiusz Damian Pikulik;
- 8) Konrad Składowski.

Postanowieniem z dnia 5 marca 2024 r. (M.P. poz. 203) w skład Państwowej Komisji Wyborczej Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołał z dniem 14 marca 2024 r.:

- 1) Ryszarda Balickiego;
- 2) Pawła Gierasa;
- 3) Ryszarda Romana Kalisza;
- 4) Macieja Klisia;
- 5) Arkadiusza Damiana Pikulika;
- 6) Konrada Składowskiego;
- 7) Mirosława Suskiego.

Ponadto w skład Komisji w dalszym ciągu wchodzi sędziowie Sylwester Marciniak i Wojciech Sych, których 9-letnia kadencja rozpoczęła się dnia 17 stycznia 2020 r.

Funkcję Przewodniczącego Komisji pełni sędzia Sylwester Marciniak, a funkcje Zastępców Przewodniczącego – sędzia Wojciech Sych oraz od dnia 21 kwietnia 2024 r. Konrad Składowski.

Funkcję Sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej pełni z urzędu Szef Krajowego Biura Wyborczego, którego na 7 - letnią kadencję powołuje Państwowa Komisja Wyborcza spośród trzech kandydatów przedstawionych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, we wniosku złożonym po zasięgnięciu opinii Szefa Kancelarii Sejmu, Szefa Kancelarii Senatu oraz Szefa Kancelarii Prezydenta. Od dnia 3 marca 2018 r. Sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej jest Magdalena Pietrzak.

4. Zadania i właściwość Państwowej Komisji Wyborczej określają ustawy:

- 1) z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721,1572 i 1907);
- 2) z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1215);

- 3) z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 851, z 2023 r. poz. 497 i 1628 oraz z 2024 r. poz. 574);
- 4) z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1317);
- 5) z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. z 2018 r. poz. 2120);
- 6) z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1110 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1090);
- 7) z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2024 r. poz. 273 i 1632);
- 8) z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870).

Przy realizacji ustawowych zadań stosowano także przepisy innych ustaw, m.in. o ochronie danych osobowych, o dostępie do informacji publicznej, o radiofonii i telewizji, a także uregulowania ustawy – Prawo prasowe.

Zasady organizacji pracy PKW oraz sposób wykonywania ustawowych zadań określa jej regulamin będący załącznikiem do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. poz. 286, z późn. zm.).

W 2024 r. Komisja podjęła łącznie 427 uchwał.

5. Stałymi organami wyborczymi na obszarze części województw są komisarze wyborczy, będący z mocy ustawy pełnomocnikami Państwowej Komisji Wyborczej. Kadencja komisarza wyborczego trwa 5 lat. W okresie obejmującym niniejsze sprawozdanie funkcje pełniło 100 komisarzy wyborczych powołanych przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałami:
 - uchwałą nr 123/2021 z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Koninie II,

- uchwałą nr 3/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Koszalinie I,
- uchwałą nr 16/2023 z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie powołania komisarzy wyborczych,
- uchwałą nr 28/2023 z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Katowicach II;
- uchwałą nr 214/2024 z dnia 21 kwietnia 2024 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Kielcach III,
- uchwałą nr 341/2024 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Katowicach III,
- uchwałą nr 411/2024 z dnia 2 grudnia 2024 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Gdańsku I,
- uchwałą nr 415/2024 z dnia 9 grudnia 2024 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Zamościu I.

Właściwość terytorialna i rzeczowa komisarzy wyborczych, ich siedziby, a także tryb pracy zostały określone uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 5 lutego 2018 r. (M.P. poz. 246 oraz z 2020 r. poz. 1211).

Regulamin komisarzy wyborczych ustalono uchwałą nr 4/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 lutego 2019 r. (M.P. poz. 251).

Komisarze wyborczy wykonujący przewidziane w Kodeksie wyborczym funkcje i zadania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborach do Parlamentu Europejskiego są z urzędu przewodniczącymi okręgowych komisji wyborczych i rejonowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów wymienionych wyżej organów, a komisarze wyborczy niebędący przewodniczącymi wchodzi w skład tych komisji.

Komisarze wyborczy są również organami wykonującymi zadania związane z przeprowadzaniem referendum ogólnokrajowych oraz referendum lokalnych w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego w czasie trwania kadencji. Komisarze wyborczy powołują i rozwiązują, po wykonaniu ich ustawowych zadań, terytorialne i obwodowe komisje wyborcze (w wyborach organów jednostek

samorządu terytorialnego) oraz sprawują nadzór nad realizacją wykonywanych przez nie zadań.

Poza kompetencjami wskazanymi powyżej, dotyczącymi udziału w organizacji i przeprowadzaniu wyborów o zasięgu ogólnopolskim, komisarze wyborczy realizują także zadania związane z obsadzaniem mandatów w organach jednostek samorządu terytorialnego w czasie trwania kadencji i stwierdzaniem wygaśnięcia mandatów radnych, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w przypadkach określonych w Kodeksie wyborczym.

Obowiązkiem komisarza wyborczego, na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym, jest także zwołanie pierwszej sesji nowo wybranej rady gminy oraz sesji w celu złożenia ślubowania przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Odpowiednio, na podstawie przepisów ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o samorządzie województwa, komisarz wyborczy zwołuje pierwszą sesję nowo wybranej rady powiatu i nowo wybranego sejmiku województwa.

Komisarz wyborczy jest zwierzchnikiem urzędników wyborczych – nadzoruje terminowość i prawidłowość wykonywanych przez nich zadań wyborczych oraz udziela im wyjaśnień w razie zaistnienia takiej potrzeby.

Komisarz wyborczy kontroluje także prawidłowość sporządzania spisów wyborców. Ponadto komisarze wyborczy zarządzają wydrukowanie kart do głosowania w wyborach samorządowych.

Zgodnie z art. 167 § 1 pkt 3d Kodeksu wyborczego do zadań komisarza wyborczego należy także dokonywanie podziału odpowiednio gminy, powiatu oraz województwa na okręgi wyborcze, a także ustalenie ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu, w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego. Do zadań komisarza wyborczego należy ponadto tworzenie i zmiana granic obwodów głosowania, w szczególności ustalenie ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych.

Komisarze wyborczy w zakresie przyznanych ustawowo kompetencji podejmują rozstrzygnięcia w formie postanowień podlegających nadzorowi Państwowej Komisji Wyborczej, która może z urzędu, bądź z inicjatywy zainteresowanego podmiotu, uchylić wydany przez komisarza wyborczego akt prawny w przypadku stwierdzenia, że został on wydany z naruszeniem prawa lub jest niezgodny z wydanymi przez PKW wytycznymi.

Państwowa Komisja Wyborcza współdziała na bieżąco z komisarzami wyborczymi w zakresie realizacji ich zadań, gromadzi doświadczenia z ich pracy, pomaga w rozwiązywaniu bieżących problemów. Ważną formę współpracy stanowią wyjaśnienia i opinie udzielane przez PKW na pytania zgłaszane przez komisarzy wyborczych w sprawach wyborczych.

6. Warunki organizacyjne, finansowe i administracyjno-techniczne związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów i referendum kompleksowo zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze, będące najwyższym urzędem w strukturze polskiej administracji wyborczej. KBW współdziała w tym celu z organami administracji rządowej oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Do zadań KBW należy także obsługa Państwowej Komisji Wyborczej, komisarzy wyborczych, Korpusu Urzędników Wyborczych oraz innych organów wyborczych w zakresie określonym w Kodeksie wyborczym oraz innych ustawach. Ponadto KBW wykonuje także inne, określone przepisami odrębnymi, zadania związane m.in. z:

- prowadzeniem Rejestru Korzyści dla osób pełniących funkcje w organach administracji rządowej i samorządowej,
- badaniem, w zakresie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą, rocznych sprawozdań i informacji finansowych składanych przez partie polityczne,
- badaniem, na zlecenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, czy pod inicjatywą ustawodawczą obywateli lub wnioskiem o przeprowadzenie referendum ogólnokrajowego zebrano wystarczającą liczbę podpisów poparcia,
- prowadzeniem wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne.

Ponadto Krajowe Biuro Wyborcze organizuje spotkania Państwowej Komisji Wyborczej i innych organów wyborczych z organami wyborczymi innych państw, przedstawicielami administracji rządowej i samorządowej, przedstawicielami organizacji pozarządowych, dziennikarzami, przedstawicielami nauki oraz bierze czynny udział w tych spotkaniach, przedstawiając przepisy polskiego prawa wyborczego oraz ich funkcjonowanie w praktyce wyborczej.

Organizację i właściwość Krajowego Biura Wyborczego określa statut nadany przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 14 marca 2011 r. (M.P. poz. 253,

z 2015 r. poz. 487, z 2016 r. poz. 1009, z 2018 r. poz. 380, poz. 381 i poz. 651, z 2021 r. poz. 837 oraz z 2022 r. poz. 1028). Organizację wewnętrzną i właściwość rzeczową jednostek organizacyjnych KBW określa zarządzenie nr 43/2016 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 19 października 2016 r. oraz zmieniające je zarządzenia nr 8/2017 z dnia 23 marca 2017 r., nr 1/2018 z dnia 19 lutego 2018 r., nr 35/2018 z dnia 21 grudnia 2018 r., nr 13/2019 z dnia 3 kwietnia 2019 r., nr 8/2021 z dnia 6 września 2021 r., nr 10/2022 z dnia 8 lipca 2022 r., nr 14/2022 z dnia 31 października 2022 r. oraz nr 10/2023 z dnia 29 marca 2023 r.

W skład Krajowego Biura Wyborczego wchodzi obecnie siedem zespołów, będących jego jednostkami organizacyjnymi, tj.: Zespół Prawny i Organizacji Wyborów, Zespół Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych, Zespół Finansowy, Zespół Informatyki, Zespół Prezydialny, Zespół Zamówień Publicznych, Zespół Kadr i Organizacji Pracy Biura, a także 49 delegatur w całym kraju.

II. Realizacja zadań ustawowych

1. Wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzone w dniu 7 kwietnia 2024 r. oraz w dniu 21 kwietnia 2024 r. (głosowanie ponowne).

W 2024. r. zostały przeprowadzone wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Odbyły się one w dniu 7 kwietnia 2024 r. oraz w dniu 21 kwietnia 2024 r. (głosowanie ponowne).

Wybory zarządził Prezes Rady Ministrów rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 2024 r., wyznaczył datę wyborów na dzień 7 kwietnia 2024 r. i określił terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Rozporządzenie zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 29 stycznia 2024 r. poz. 109. Państwowa Komisja Wyborcza wraz z ogłoszeniem zarządzenia wyborów podała treść rozporządzenia do publicznej wiadomości na stronie internetowej pkw.gov.pl przypominając równocześnie, że od dnia ogłoszenia mogą być wykonywane czynności związane

z tworzeniem komitetów wyborczych w celu zgłoszenia kandydatów na radnych i kandydatów na wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

Łącznie utworzonych zostało 35 046 okręgów wyborczych, w tym: 32 370 okręgów jednomandatowych do rad gmin do 20 tys. mieszkańców, 1 196 okręgów do rad gmin powyżej 20 tys. mieszkańców, 76 okręgów do rad dzielnic m.st. Warszawy, 1 319 okręgów do rad powiatów, 85 okręgów do sejmików województw.

Po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przystąpiła niezwłocznie do realizacji ustawowych zadań oraz zapewniła w różnych formach organom i służbom wyborczym, komitetom wyborczym i wyborcom pomoc prawną oraz informacyjną w zakresie stosowania prawa wyborczego i wykonania czynności wyborczych. W całym okresie wyborczym dostępne były strony internetowe pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl, na których:

- zamieszczano przepisy Kodeksu wyborczego, rozporządzenia oraz uchwały PKW wydawane na podstawie Kodeksu wyborczego;
- udostępniano informacje, wyjaśnienia i komunikaty w sprawach stosowania przepisów wyborczych;
- przypomniano o terminach poszczególnych czynności wyborczych.

Przez kilkanaście dni przed wyborami w telewizji, na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej i w serwisach społecznościowych prezentowane były spoty informacyjne Państwowej Komisji Wyborczej.

Na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej były także dostępne szczegółowe informacje:

- o warunkach udziału w wyborach obywateli polskich;
- o warunkach udziału w wyborach obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- o uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych;
- o głosowaniu korespondencyjnym;
- o zasadach tworzenia komitetów wyborczych w celu zgłoszenia list kandydatów na radnych i kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast;
- o zasadach i sposobie zgłaszania list i kandydatów;
- o zasadach finansowania kampanii wyborczej w wyborach samorządowych oraz zasadach prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej.

Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z wymogami ustawowymi, uchwaliła (bądź zastosowanie miały uchwalone przed poprzednimi wyborami) m. in.:

- regulaminy oraz wzory pieczęci terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych;
- wzór zaświadczenia dla męża zaufania;
- wzór zaświadczenia dla obserwatora społecznego;
- wzory protokołów sporządzonych przez komisje wyborcze;
- warunki i sposób wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach;
- uchwałę w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych;
- wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczące rejestracji list kandydatów i kandydatów;
- wzory kart do głosowania i nakładek na karty sporządzanych w alfabecie Braille’a;
- wytyczne dotyczące druku i przechowywania kart do głosowania;
- wytyczne dla poszczególnych organów wyborczych dotyczące wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów.

Właściwi ministrowie dokonali przeglądu i stosownej aktualizacji rozporządzeń stosowanych w wyborach.

W celu przeprowadzenia wyborów utworzono 31456 obwodów głosowania, w tym 29 707 obwodów stałych, 887 obwodów w zakładach leczniczych, 694 obwody w zakładach opieki społecznej, 45 obwodów w aresztach śledczych, 81 obwodów w zakładach karnych, 42 obwody w oddziałach zewnętrznych zakładów karnych i aresztów. 18 055 lokali obwodowych komisji wyborczych było dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Do przeprowadzenia wyborów powołano w ustawowym trybie i terminach terytorialne i obwodowe komisje wyborcze. Komisarze wyborczy powołali 2 825 terytorialnych komisji wyborczych: gminnych, miejskich, dzielnicowych, powiatowych i wojewódzkich. W skład tych komisji weszło 27 447 członków.

Według stanu na dzień 31 marca 2024 r. w stałych obwodach głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców na obszarze całego kraju było ujętych 29 023 338 osób, w tym 28 609 957 osób z urzędu i 414 140 osób na własny wniosek, z tego 2 615 osób – obywateli państw Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej – ujętych na własny wniosek w celu udziału w wyborach na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego (art. 84 § 4) prawo zgłaszania kandydatów w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego mają komitety wyborcze tworzone przez partie polityczne i koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz przez wyborców.

Do udziału w wyborach samorządowych zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. zgłoszono 11 323 komitety wyborcze, z czego 48 odmówiono przyjęcia zawiadomienia, natomiast 76 wycofało zawiadomienie, bądź uległo rozwiązaniu.

W dniu głosowania 7 kwietnia 2024 r. działało 11 199 komitetów wyborczych, z tego:

- 1) 21 komitetów wyborczych partii politycznych;
- 2) 3 komitety wyborcze koalicji partii;
- 3) 254 komitety wyborcze organizacji i stowarzyszeń;
- 4) 10 921 komitetów wyborczych wyborców.

Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zawiadomienia 35 komitetów wyborczych, w tym: 21 komitetów wyborczych partii politycznych, 3 komitety wyborcze koalicji partii, 9 komitetów wyborczych organizacji i stowarzyszeń oraz 2 komitety wyborcze wyborców.

Zgodnie z Kodeksem wyborczym do dnia 4 marca 2024 r. do godz. 16.00 pełnomocnicy komitetów wyborczych mogli zgłaszać terytorialnym komisjom wyborczym listy kandydatów na radnych oraz odpowiednio do godz. 16.00 dnia 14 marca 2024 r. kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast – do rejestracji. Zgłoszeń list kandydatów na radnych dokonywano odrębnie dla każdego okręgu wyborczego dla wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy.

Kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zgłaszano gminnym komisjom wyborczym. Państwowa Komisja Wyborcza i komisarze wyborczy wyjaśniali i przypominali przepisy art. 478 § 2 Kodeksu wyborczego, iż prawo do zgłoszenia kandydata ma komitet wyborczy, który zarejestrował listy kandydatów na radnych co najmniej w połowie okręgów wyborczych w danej gminie i w każdym z tych okręgów liczba kandydatów zarejestrowanych przez ten komitet jest nie mniejsza niż liczba radnych wybieranych w tym okręgu.

Lokale wyborcze w większości zostały przygotowane zgodnie z ustawowymi wymaganiami. Na ogół były odpowiednio oznakowane i wyposażone. W lokalach, a często także w ich pobliżu, wywieszone były obwieszczenia o obwodach głosowania,

o listach kandydatów na radnych i kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz informacje o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu oddanego na karcie do głosowania. W lokalach znajdowały się pomieszczenia za osłoną lub parawany i osłony zapewniające tajność głosowania.

W przeddzień głosowania i w dniu głosowania terytorialne komisje wyborcze i komisarze wyborczy pełnili dyżury w celu zapewnienia pomocy i informacji obwodowym komisjom i wyborcom. Dyżury były pełnione także w urzędach gmin, zwłaszcza w działach ewidencji ludności, a w dużych miastach dyżurowały też inne służby. Dyżury pełniła również Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze.

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 7 kwietnia 2024 r. oraz w dniu 21 kwietnia 2024 r. o godz. 7.00. Głosowanie w obwodach odrębnych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej na ogół rozpoczęło – za zgodą komisji terytorialnej – w godzinach późniejszych.

W czasie trwania wyborów wystąpiły lokalnie różne, na ogół drobne incydenty związane z głosowaniem.

Ustalanie wyników głosowania obwodowe komisje wyborcze rozpoczęły po zamknięciu lokali o godzinie 21.00 w dniu 7 kwietnia 2024 r. oraz w dniu 21 kwietnia 2024 r.

Terytorialne komisje wyborcze na podstawie otrzymanych protokołów głosowania ustaliły wyniki głosowania i wyniki wyborów do poszczególnych organów jednostek samorządu terytorialnego i po jednym egzemplarzu sporządzonych protokołów wraz z protokołami komisji obwodowych przekazały komisarzom wyborczym, którzy po sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników sporządzili i podali do publicznej wiadomości obwieszczenia o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa oraz obwieszczenia o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. W dniu 9 kwietnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie danych zawartych w obwieszczeniach komisarzy wyborczych sporządziła i podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej obwieszczenie o zbiorczych wynikach wyborów do rad na obszarze kraju oraz obwieszczenie o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju przeprowadzonych w dniu 7 kwietnia 2024 r.

W dniu 22 kwietnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej obwieszczenie o wynikach ponownego głosowania

w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2024 r.

Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 9 kwietnia 2024 r. poz. 542 i 543 oraz z dnia 22 kwietnia 2024 r. poz. 617.

Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 kwietnia 2024 r. oraz z dnia 22 kwietnia 2024 r. są także zamieszczone na stronie internetowej pkw.gov.pl oraz na stronie wybory.gov.pl.

Wybory przeprowadzono do 2 825 rad, z czego:

1) do 2 477 rad gmin, z tego:

- a) do 2 158 rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców,
 - b) do 319 rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców;
- 2) do 18 rad dzielnic m.st. Warszawy;
- 3) do 314 rad powiatów;
- 4) do 16 sejmików województw.

Wybierano łącznie 46 558 radnych spośród 183 156 kandydatów, z czego:

1) 39 416 radnych rad gmin spośród 132 477 kandydatów, z tego:

- a) 32 370 radnych w gminach do 20 tys. mieszkańców spośród 87 405 kandydatów,
 - b) 7 046 radnych w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców spośród 45 072 kandydatów;
- 2) 420 radnych rad dzielnic m.st. Warszawy spośród 2 564 kandydatów;
- 3) 6 170 radnych rad powiatów spośród 42 681 kandydatów;
- 4) 552 radnych sejmików województw spośród 5 434 kandydatów.

Wybrano łącznie 46 558 radnych, z czego:

1) 39 416 radnych rad gmin, z tego:

- a) 32 370 radnych w gminach do 20 tys. mieszkańców,

b) 7 046 radnych w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców;

2) 420 radnych rad dzielnic m.st. Warszawy;

3) 6 170 radnych rad powiatów;

4) 552 radnych sejmików województw.

Wybory przeprowadzono w 35 046 okręgach wyborczych.

We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.

Głosowanie przeprowadzono w 31 716 okręgach wyborczych.

Głosowania nie przeprowadzono w 3 330 okręgach wyborczych, w których liczba zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tych okręgach wyborczych. W związku z tym 3 330 radnych uzyskało mandaty bez głosowania.

Ogółem pozostało nieobsadzonych 0 mandatów, co stanowi 0,00% ogólnej liczby mandatów.

Głosowanie przeprowadzono w 31 456 obwodach głosowania.

Wybory do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców.

1. Wybory przeprowadzono do 2 158 rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców, w których utworzono 32 370 okręgów wyborczych.

2. Wybierano 32 370 radnych spośród 87 405 kandydatów zgłoszonych przez 9 426 komitetów wyborczych, w tym 68 189 kandydatów zgłoszonych przez 8 611 komitetów wyborczych wyborców utworzonych jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie do 20 tys. mieszkańców.

3. Wybrano 32 370 radnych.

4. Wybory przeprowadzono w 32 370 okręgach wyborczych.

5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.

6. Głosowanie przeprowadzono w 29 040 okręgach wyborczych.

7. Głosowania nie przeprowadzono w 3 330 okręgach wyborczych, w których zgłoszono jedną listę kandydatów. W związku z tym 3 330 radnych uzyskało mandaty bez głosowania.

8. Ogółem pozostało nieobsadzonych 0 mandatów, co stanowi 0,00% ogólnej liczby mandatów.

9. Głosowanie przeprowadzono w 17 636 obwodach głosowania.

10. Uprawnionych do głosowania było 12 258 371 osób, w tym 846 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi lub obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

11. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 6 692 958 osobom.

12. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 6 690 083 osób, to jest 54,58% uprawnionych do głosowania.

13. Głosów ważnych oddano 6 539 065, to jest 97,74% ogólnej liczby głosów oddanych.

14. Głosów nieważnych oddano 151 018, to jest 2,26% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:

1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów oddano 39 437, to jest 26,11% ogólnej liczby głosów nieważnych;

2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata oddano 111 502, to jest 73,83% ogólnej liczby głosów nieważnych;

3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska skreślonego kandydata oddano 79, to jest 0,05% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybory do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

1. Wybory przeprowadzono do 319 rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w których utworzono 1 196 okręgów wyborczych.

2. Wybierano 7 046 radnych spośród 45 072 kandydatów zgłoszonych przez 1 075 komitetów wyborczych.

3. Wybrano 7 046 radnych.
4. Wybory przeprowadzono w 1 196 okręgach wyborczych.
5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.
6. Głosowanie przeprowadzono w 1 196 okręgach wyborczych.
7. Głosowanie przeprowadzono w 12 692 obwodach głosowania.
8. Uprawnionych do głosowania było 15 624 867 osób, w tym 2 030 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi lub obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
9. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 7 881 697 osobom.
10. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 7 878 308 osób, to jest 50,42% uprawnionych do głosowania.
11. Głosów ważnych oddano 7 720 239, to jest 97,99% ogólnej liczby głosów oddanych.
12. Głosów nieważnych oddano 158 069, to jest 2,01% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:
 - 1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list oddano 67 003, to jest 42,39% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata oddano 91 066, to jest 57,61% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona oddano 0, to jest 0,00% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybory do rad dzielnic m.st. Warszawy.

1. Wybory przeprowadzono do 18 rad dzielnic m.st. Warszawy, w których utworzono 76 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 420 radnych spośród 2 564 kandydatów zgłoszonych przez 33 komitety wyborcze.

3. Wybrano 420 radnych.
4. Wybory przeprowadzono w 76 okręgach wyborczych.
5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.
6. Głosowanie przeprowadzono w 76 okręgach wyborczych.
7. Głosowanie przeprowadzono w 847 obwodach głosowania.
8. Uprawnionych do głosowania było 1 320 387 osób, w tym 769 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi lub obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
9. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 778 221 osobom.
10. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 777 588 osób, to jest 58,89% uprawnionych do głosowania.
11. Głosów ważnych oddano 768 322, to jest 98,81% ogólnej liczby głosów oddanych.
12. Głosów nieważnych oddano 9 266, to jest 1,19% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:
 - 1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list oddano 3 153, to jest 34,03% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata oddano 6 113, to jest 65,97% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona oddano 0, to jest 0,00% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybory do rad powiatów.

1. Wybory przeprowadzono do 314 rad powiatów, w których utworzono 1 319 okręgów wyborczych. 2. Wybierano 6 170 radnych spośród 42 681 kandydatów zgłoszonych przez 899 komitetów wyborczych.
3. Wybrano 6 170 radnych.

4. Wybory przeprowadzono w 1 319 okręgach wyborczych.
5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.
6. Głosowanie przeprowadzono w 1 319 okręgach wyborczych.
7. Głosowanie przeprowadzono w 24 705 obwodach głosowania.
8. Uprawnionych do głosowania było 19 865 649 osób.
9. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 10 492 689 osobom.
10. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 10 489 307 osób, to jest 52,80% uprawnionych do głosowania.
11. Głosów ważnych oddano 10 068 971, to jest 95,99% ogólnej liczby głosów oddanych.
12. Głosów nieważnych oddano 420 336, to jest 4,01% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:
 - 1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list oddano 225 771, to jest 53,71% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata oddano 194 565, to jest 46,29% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona oddano 0, to jest 0,00% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybory do sejmików województw.

1. Wybory przeprowadzono do 16 sejmików województw, w których utworzono 85 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 552 radnych spośród 5 434 kandydatów zgłoszonych przez 28 komitetów wyborczych.
3. Wybrano 552 radnych.
4. Wybory przeprowadzono w 85 okręgach wyborczych.
5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.

6. Głosowanie przeprowadzono w 85 okręgach wyborczych.
7. Głosowanie przeprowadzono w 31 456 obwodach głosowania.
8. Uprawnionych do głosowania było 29 046 002 osób.
9. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 15 093 135 osobom.
10. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 15 086 546 osób, to jest 51,94% uprawnionych do głosowania.
11. Głosów ważnych oddano 14 417 065, to jest 95,56% ogólnej liczby głosów oddanych.
12. Głosów nieważnych oddano 669 481, to jest 4,44% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:
 - 1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list oddano 202 972, to jest 30,32% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata oddano 466 509, to jest 69,68% ogólnej liczby głosów nieważnych;
 - 3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona oddano 0, to jest 0,00% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju.

1. Wybierano łącznie 2 477 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast spośród 6 729 kandydatów zgłoszonych przez 5 469 komitetów wyborczych, w tym w 412 gminach i miastach, w których zarejestrowano tylko jednego kandydata.
2. Uprawnionych do głosowania było 28 990 776 osób, w tym 2 951 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi lub obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
3. Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 15 078 833 osobom.

4. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 15 071 733 wyborców, to jest 51,99% uprawnionych do głosowania.

5. Głosów ważnych oddano 14 873 064, to jest 98,68% ogólnej liczby głosów oddanych.

6. Głosów nieważnych oddano 198 669, to jest 1,32% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:

1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów albo postawienia znaku „X” jednocześnie za i przeciw wyborowi kandydata oddano 60 631, to jest 30,52% ogólnej liczby głosów nieważnych;

2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata albo niepostawienia znaku „X” ani za ani przeciw wyborowi kandydata oddano 136 954, to jest 68,94% ogólnej liczby głosów nieważnych; 3) postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska skreślonego kandydata oddano 1 084, to jest 0,55% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wybierano łącznie 2 477 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z czego:

1) 2 158 wójtów, burmistrzów w gminach do 20 tys. mieszkańców, z tego:

a) 1 432 wójtów,

b) 726 burmistrzów;

2) 319 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, z tego:

a) 32 wójtów,

b) 180 burmistrzów,

c) 107 prezydentów miast.

Wybrano łącznie 1 728 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z czego:

1) 1 588 wójtów i burmistrzów w gminach do 20 tys. mieszkańców;

2) 140 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

3. Nie wybrano wójtów, burmistrzów, prezydentów miast w 749 gminach i miastach z następujących powodów:

1) nie przeprowadzono wyborów w 0 gminach i miastach, w których nie zarejestrowano żadnego kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, z czego:

a) w 0 gminach do 20 tys. mieszkańców,

b) w 0 gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

Wyboru wójta, burmistrza lub prezydenta miasta dokona rada gminy zgodnie z art. 482 § 2 Kodeksu wyborczego;

2) w 1 gminie zarejestrowano tylko jednego kandydata na wójta, który w wyniku głosowania nie uzyskał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów za wyborem. Wyboru wójta, burmistrza lub prezydenta miasta dokona rada gminy zgodnie z art. 482 § 4 Kodeksu wyborczego.

3) w 748 gminach i miastach żaden z kandydatów na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta nie otrzymał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, z czego:

a) w 569 gminach do 20 tys. mieszkańców,

b) w 179 gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

W obwieszczeniach komisarzy wyborczych zawarte są: nazwiska i imiona wybranych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wraz z oznaczeniami komitetów wyborczych, które zgłosiły ich kandydatury oraz nazwiska kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, którzy uczestniczą w ponownym głosowaniu.

W następujących gminach i miastach, zgodnie z art. 473 § 2 Kodeksu wyborczego, w dniu 21 kwietnia 2024 r. zostały przeprowadzone ponowne głosowania:

1. Województwo dolnośląskie:

1) Miasto Boguszów-Gorce, powiat wałbrzyski

2) Gmina Bolków, powiat jaworski

3) Gmina Brzeg Dolny, powiat wołowski

- 4) Gmina Cieszków, powiat milicki
- 5) Gmina Czernica, powiat wrocławski
- 6) Gmina Góra, powiat górowski
- 7) Gmina Janowice Wielkie, powiat karkonoski
- 8) Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice, powiat oławski
- 9) Miasto Jelenia Góra
- 10) Gmina Jemielno, powiat górowski
- 11) Gmina Jeżów Sudecki, powiat karkonoski
- 12) Gmina Miejska Kamienna Góra, powiat kamiennogórski
- 13) Gmina Karpacz, powiat karkonoski
- 14) Gmina Kąty Wrocławskie, powiat wrocławski
- 15) Gmina Kostomłoty, powiat średzki
- 16) Miasto Legnica
- 17) Gmina Lubawka, powiat kamiennogórski
- 18) Gmina Marciszów, powiat kamiennogórski
- 19) Gmina Milicz, powiat milicki
- 20) Gmina Mirsk, powiat lwówecki
- 21) Gmina Niechlów, powiat górowski
- 22) Gmina Niemcza, powiat dzierzoniowski
- 23) Gmina Nowa Ruda, powiat kłodzki
- 24) Gmina Oborniki Śląskie, powiat trzebnicki
- 25) Miasto Oleśnica, powiat oleśnicki
- 26) Gmina Olszyna, powiat lubański

- 27) Miasto Oława, powiat oławski
- 28) Gmina Pęcław, powiat głogowski
- 29) Gmina Miejska Piechowice, powiat karkonoski
- 30) Miasto i Gmina Pieńsk, powiat zgorzelecki
- 31) Gmina Polkowice, powiat polkowicki
- 32) Gmina Przeworno, powiat strzeliński
- 33) Gmina Sobótka, powiat wrocławski
- 34) Gmina Stronie Śląskie, powiat kłodzki
- 35) Gmina Strzegom, powiat świdnicki
- 36) Gmina Sulików, powiat zgorzelecki
- 37) Miasto i Gmina Syców, powiat oleśnicki
- 38) Gmina Szczytna, powiat kłodzki
- 39) Miasto Szklarska Poręba, powiat karkonoski
- 40) Miasto i Gmina Ścinawa, powiat lubiński
- 41) Gmina Świdnica, powiat świdnicki
- 42) Gmina Miasto Świdnica, powiat świdnicki
- 43) Miasto Świebodzice, powiat świdnicki
- 44) Gmina Miejska Świeradów-Zdrój, powiat lubański
- 45) Miasto Wrocław
- 46) Gmina Zagrodno, powiat złotoryjski
- 47) Gmina Miejska Zawidów, powiat zgorzelecki
- 48) Gmina Zawonia, powiat trzebnicki
- 49) Gmina Miejska Zgorzelec, powiat zgorzelecki

50) Miasto Złotoryja, powiat złotoryjski

51) Gmina Żórawina, powiat wrocławski

2. Województwo kujawsko-pomorskie:

1) Gmina Bądkowo, powiat aleksandrowski

2) Gmina Białe Błota, powiat bydgoski

3) Gmina Chełmża, powiat toruński

4) Miasto Chełmża, powiat toruński

5) Miasto Ciechocinek, powiat aleksandrowski

6) Gmina Dębowa Łąka, powiat wąbrzeski

7) Gmina Dobrcz, powiat bydgoski

8) Gmina Dobre, powiat radziejowski

9) Gmina Gąsawa, powiat żniński

10) Gmina Gniewkowo, powiat inowrocławski

11) Miasto Golub-Dobrzyń, powiat golubsko-dobrzyński

12) Miasto i Gmina Górzno, powiat brodnicki

13) Miasto Inowrocław, powiat inowrocławski

14) Gmina Inowrocław, powiat inowrocławski

15) Gmina Izbica Kujawska, powiat włocławski

16) Gmina Janikowo, powiat inowrocławski

17) Gmina Kcynia, powiat nakielski

18) Miasto i Gmina Kowalewo Pomorskie, powiat golubsko-dobrzyński

19) Miasto Lipno, powiat lipnowski

20) Gmina Lubicz, powiat toruński

- 21) Gmina Nowa Wieś Wielka, powiat bydgoski
- 22) Gmina Osielsko, powiat bydgoski
- 23) Miasto i Gmina Piotrków Kujawski, powiat radziejowski
- 24) Gmina Płużnica, powiat wąbrzeski
- 25) Gmina Raciążek, powiat aleksandrowski
- 26) Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński, powiat grudziądzki
- 27) Gmina Rypin, powiat rypiński
- 28) Gmina Sadki, powiat nakielski
- 29) Gmina Sępólno Krajeńskie, powiat sępoleński
- 30) Gmina Solec Kujawski, powiat bydgoski
- 31) Miasto Toruń
- 32) Gmina Warlubie, powiat świecki
- 33) Miasto Włocławek
- 34) Gmina Zławieś Wielka, powiat toruński
- 35) Gmina Złotniki Kujawskie, powiat inowrocławski

3. Województwo lubelskie:

- 1) Gmina Adamów, powiat zamojski
- 2) Gmina Aleksandrów, powiat biłgorajski
- 3) Gmina Annopol, powiat kraśnicki
- 4) Gmina Baranów, powiat puławski
- 5) Gmina Bełżyce, powiat lubelski
- 6) Gmina Biała Podlaska, powiat bialski
- 7) Gmina Białopole, powiat chełmski

- 8) Miasto Biłgoraj, powiat biłgorajski
- 9) Gmina Biłgoraj, powiat biłgorajski
- 10) Gmina Bychawa, powiat lubelski
- 11) Gmina Chodel, powiat opolski
- 12) Gmina Cyców, powiat łęczyński
- 13) Gmina Czemierniki, powiat radzyński
- 14) Miasto Dęblin, powiat rycki
- 15) Gmina Dębowa Kłoda, powiat parczewski
- 16) Gmina Garbów, powiat lubelski
- 17) Gmina Godziszów, powiat janowski
- 18) Gmina Goraj, powiat biłgorajski
- 19) Gmina Gorzków, powiat krasnostawski
- 20) Gmina Grabowiec, powiat zamojski
- 21) Gmina Horodło, powiat hrubieszowski
- 22) Gmina Izbica, powiat krasnostawski
- 23) Gmina Janów Podlaski, powiat bialski
- 24) Gmina Jeziorzany, powiat lubartowski
- 25) Gmina Józefów nad Wisłą, powiat opolski
- 26) Gmina Karczmiska, powiat opolski
- 27) Gmina Kąkolewnica, powiat radzyński
- 28) Gmina Kock, powiat lubartowski
- 29) Miasto Krasnystaw, powiat krasnostawski
- 30) Gmina Kraśniczyn, powiat krasnostawski

- 31) Miasto Kraśnik, powiat kraśnicki
- 32) Gmina Lubartów, powiat lubartowski
- 33) Miasto Lubartów, powiat lubartowski
- 34) Gmina Łaszczów, powiat tomaszowski
- 35) Gmina Michów, powiat lubartowski
- 36) Miasto Międzyrzec Podlaski, powiat bialski
- 37) Gmina Modliborzyce, powiat janowski
- 38) Gmina Niemce, powiat lubelski
- 39) Gmina Ostrówek, powiat lubartowski
- 40) Gmina Jastków, powiat lubelski
- 41) Gmina Puchaczów, powiat łęczyński
- 42) Miasto Puławy, powiat puławski
- 43) Miasto Radzyń Podlaski, powiat radzyński
- 44) Gmina Radzyń Podlaski, powiat radzyński
- 45) Miasto Rejowiec Fabryczny, powiat chełmski
- 46) Gmina Rokitno, powiat bialski
- 47) Gmina Sawin, powiat chełmski
- 48) Gmina Serokomla, powiat łukowski
- 49) Gmina Siedliszcze, powiat chełmski
- 50) Gmina Spiczyn, powiat łęczyński
- 51) Gmina Stary Brus, powiat włodawski
- 52) Gmina Stężyca, powiat rycki
- 53) Gmina Sułów, powiat zamojski

- 54) Gmina Szastarka, powiat kraśnicki
- 55) Gmina Szczepieszyń, powiat zamojski
- 56) Miasto Świdnik, powiat świdnicki
- 57) Gmina Tuczn, powiat bialski
- 58) Gmina Tyszowce, powiat tomaszowski
- 59) Gmina Ułhówek, powiat tomaszowski
- 60) Gmina Ułęż, powiat rycki
- 61) Gmina Werbkowice, powiat hrubieszowski
- 62) Gmina Włodawa, powiat włodawski
- 63) Gmina Wola Uhruska, powiat włodawski
- 64) Gmina Wryki, powiat włodawski
- 65) Gmina Zakrzew, powiat lubelski
- 66) Miasto Zamość

4. Województwo lubuskie:

- 1) Gmina Bobrowice, powiat krośnieński
- 2) Gmina Bogdaniec, powiat gorzowski
- 3) Gmina Bojadła, powiat zielonogórski
- 4) Gmina Brody, powiat żarski
- 5) Gmina Brzeźnica, powiat żagański
- 6) Gmina Dobiegniew, powiat strzelecko - drezdenecki
- 7) Gmina Drezdenko, powiat strzelecko - drezdenecki
- 8) Miasto Gorzów Wielkopolski
- 9) Gmina Jasień, powiat żarski

- 10) Gmina Krzeszyce, powiat sulęciński
 - 11) Gmina Międzyrzecz, powiat międzyrzecki
 - 12) Gmina Niegosławice, powiat żagański
 - 13) Miasto Nowa Sól, powiat nowosolski
 - 14) Gmina Nowe Miasteczko, powiat nowosolski
 - 15) Gmina Pszczew, powiat międzyrzecki
 - 16) Gmina Słubice, powiat słubicki
 - 17) Gmina Szczaniec, powiat świebodziński
 - 18) Gmina Świebodzin, powiat świebodziński
 - 19) Gmina Trzciel, powiat międzyrzecki
 - 20) Gmina Zabór, powiat zielonogórski
 - 21) Miasto Zielona Góra
 - 22) Miasto Żagań, powiat żagański
 - 23) Miasto Żary, powiat żarski
5. Województwo łódzkie:
- 1) Miasto Bełchatów, powiat bełchatowski
 - 2) Gmina Bielawy, powiat Łowicki
 - 3) Gmina Bolimów, powiat Skierniewicki
 - 4) Miasto Brzeziny, powiat brzeziński
 - 5) Miasto Głowno, powiat zgierski
 - 6) Miasto i Gmina Kiernoza, powiat Łowicki
 - 7) Gmina Kleszczów, powiat bełchatowski
 - 8) Gmina Konopnica, powiat wieluński

- 9) Gmina Krośniewice, powiat kutnowski
- 10) Gmina Ksawerów, powiat pabianicki
- 11) Gmina Kutno, powiat kutnowski
- 12) Gmina Lgota Wielka, powiat radomszczański
- 13) Gmina Ładzice, powiat radomszczański
- 14) Gmina Łanięta, powiat kutnowski
- 15) Gmina Łask, powiat łaski
- 16) Miasto Łęczyca, powiat Łęczycki
- 17) Gmina Łęczyca, powiat Łęczycki
- 18) Gmina Łowicz, powiat Łowicki
- 19) Miasto Łowicz, powiat Łowicki
- 20) Gmina Lubnice, powiat wieruszowski
- 21) Gmina Łyszkowice, powiat Łowicki
- 22) Gmina Masłowice, powiat radomszczański
- 23) Gmina Moszczenica, powiat piotrkowski
- 24) Gmina Nowa Brzeźnica, powiat pajęczański
- 25) Gmina Opoczno, powiat opoczyński
- 26) Gmina Ostrówek, powiat wieluński
- 27) Miasto Ozorków, powiat zgierski
- 28) Gmina Ozorków, powiat zgierski
- 29) Gmina Piątek, powiat Łęczycki
- 30) Miasto Piotrków Trybunalski
- 31) Gmina Przedbórz, powiat radomszczański

- 32) Miasto Radomsko, powiat radomszczański
- 33) Gmina Rawa Mazowiecka, powiat Rawski
- 34) Gmina Ręczno, powiat piotrkowski
- 35) Gmina Rozprza, powiat piotrkowski
- 36) Gmina Siemkowice, powiat pajęczański
- 37) Miasto Sieradz, powiat sieradzki
- 38) Gmina Skierniewice, powiat Skierniewicki
- 39) Gmina Strzelce Wielkie, powiat pajęczański
- 40) Gmina Tuszyn, powiat łódzki wschodni
- 41) Gmina Wielgomłyny, powiat radomszczański
- 42) Gmina Wieluń, powiat wieluński
- 43) Gmina Zapolice, powiat zduńskowolski
- 44) Gmina Żelów, powiat bełchatowski
- 45) Miasto Zgierz, powiat zgierski
- 46) Gmina Żychlin, powiat kutnowski
- 6. Województwo małopolskie:
 - 1) Gmina Andrychów, powiat wadowicki
 - 2) Gmina Biskupice, powiat wielicki
 - 3) Gmina Bobowa, powiat gorlicki
 - 4) Miasto Bochnia, powiat bocheński
 - 5) Gmina Borzęcin, powiat brzeski
 - 6) Gmina Charsznica, powiat miechowski
 - 7) Miasto i Gmina Czarny Dunajec, powiat nowotarski

- 8) Gmina Czchów, powiat brzeski
- 9) Gmina Dąbrowa Tarnowska, powiat dąbrowski
- 10) Gmina Gdów, powiat wielicki
- 11) Gmina Gromnik, powiat tarnowski
- 12) Gmina Jabłonka, powiat nowotarski
- 13) Gmina Jerzmanowice-Przeginia, powiat krakowski
- 14) Gmina Kalwaria Zebrzydowska, powiat wadowicki
- 15) Gmina Kęty, powiat oświęcimski
- 16) Gmina Kozłów, powiat miechowski
- 17) Miasto Kraków
- 18) Gmina Krościenko nad Dunajcem, powiat nowotarski
- 19) Gmina Krynica-Zdrój, powiat nowosądecki
- 20) Gmina Krzeszowice, powiat krakowski
- 21) Gmina Książ Wielki, powiat miechowski
- 22) Gmina Libiąż, powiat chrzanowski
- 23) Gmina Lipinki, powiat gorlicki
- 24) Gmina Liszki, powiat krakowski
- 25) Gmina Kocmyrzów-Luborzyca, powiat krakowski
- 26) Gmina Maków Podhalański, powiat suski
- 27) Gmina Mszana Dolna, powiat limanowski
- 28) Gmina Myślenice, powiat myślenicki
- 29) Gmina Niepołomice, powiat wielicki
- 30) Miasto Nowy Targ, powiat nowotarski

- 31) Gmina Ochotnica Dolna, powiat nowotarski
- 32) Gmina Olesno, powiat dąbrowski
- 33) Gmina Olkusz, powiat olkuski
- 34) Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój, powiat nowosądecki
- 35) Gmina Przeciszów, powiat oświęcimski
- 36) Gmina Raba Wyżna, powiat nowotarski
- 37) Gmina Rabka-Zdrój, powiat nowotarski
- 38) Gmina Radziemice, powiat proszowicki
- 39) Gmina Skała, powiat krakowski
- 40) Gmina Skawina, powiat krakowski
- 41) Gmina Słaboszów, powiat miechowski
- 42) Gmina Słomniki, powiat krakowski
- 43) Gmina Spytkowice, powiat nowotarski
- 44) Gmina Spytkowice, powiat wadowicki
- 45) Miasto i Gmina Szczawnica, powiat nowotarski
- 46) Gmina Szczucin, powiat dąbrowski 47) Gmina Szczurowa, powiat brzeski
- 48) Gmina Świątniki Górne, powiat krakowski
- 49) Miasto Tarnów
- 50) Gmina Trzyciąż, powiat olkuski
- 51) Gmina Wieliczka, powiat wielicki
- 52) Gmina Wietrzychowice, powiat tarnowski
- 53) Gmina Wojnicz, powiat tarnowski
- 54) Miasto Zakopane, powiat tatrzański

55) Gmina Zator, powiat oświęcimski

56) Gmina Zawoja, powiat suski

57) Gmina Żabno, powiat tarnowski

7. Województwo mazowieckie:

1) Miasto i Gmina Bodzanów, powiat płocki

2) Gmina Brańszczyk, powiat wyszkowski

3) Gmina Ceranów, powiat sokołowski

4) Gmina Chlewiska, powiat szydłowiecki

5) Miasto i Gmina Chorzele, powiat przasnyski

6) Gmina Ciechanów, powiat ciechanowski

7) Gmina Dobrze, powiat miński

8) Gmina Gielniów, powiat przysuski

9) Gmina Gołmin-Ośrodek, powiat ciechanowski

10) Gmina Gostynin, powiat gostyniński

11) Miasto Gostynin, powiat gostyniński

12) Gmina Góra Kalwaria, powiat piaseczyński

13) Gmina i Miasto Grójec, powiat grójecki

14) Gmina Grudusk, powiat ciechanowski

15) Gmina Gzy, powiat pułtuski

16) Miasto i Gmina Iłża, powiat radomski

17) Gmina Jabłonna, powiat Legionowski

18) Gmina Jedlińsk, powiat radomski

19) Gmina Jedlnia-Letnisko, powiat radomski

- 20) Gmina Kadzidło, powiat ostrołęcki
- 21) Gmina Kałuszyn, powiat miński
- 22) Miasto Kobyłka, powiat wołomiński
- 23) Gmina Kołbiel, powiat otwocki
- 24) Gmina Konstancin-Jeziorna, powiat piaseczyński
- 25) Gmina Korytnica, powiat węgrowski
- 26) Gmina Kotuń, powiat siedlecki
- 27) Gmina Kowala, powiat radomski
- 28) Miasto i Gmina Kozienice, powiat kozienicki
- 29) Miasto Legionowo, powiat Legionowski
- 30) Gmina Leoncin, powiat nowodworski
- 31) Gmina Leszno, powiat Warszawski Zachodni
- 32) Gmina Lipowiec Kościelny, powiat mławski
- 33) Miasto i Gmina Lubowidz, powiat żuromiński
- 34) Miasto Łaskarzew, powiat garwoliński
- 35) Gmina Łomianki, powiat Warszawski Zachodni
- 36) Gmina Magnuszew, powiat kozienicki
- 37) Gmina Mała Wieś, powiat płocki
- 38) Gmina Małkinia Górna, powiat ostrowski
- 39) Miasto Marki, powiat wołomiński
- 40) Miasto Milanówek, powiat grodziski
- 41) Miasto Mława, powiat mławski
- 42) Gmina i Miasto Mogielnica, powiat grójecki

- 43) Gmina Mokobody, powiat siedlecki
- 44) Gmina Myszyniec, powiat ostrołęcki
- 45) Gmina Nasielsk, powiat nowodworski
- 46) Miasto i Gmina Nowe Miasto nad Pilicą, powiat grójecki
- 47) Miasto Nowy Dwór Mazowiecki, powiat nowodworski
- 48) Miasto i Gmina Odrzywół, powiat przysuski
- 49) Gmina Olszanka, powiat łosicki
- 50) Gmina Olszewo-Borki, powiat ostrołęcki
- 51) Miasto Ostrołęka
- 52) Miasto Ostrów Mazowiecka, powiat ostrowski
- 53) Gmina Pacyna, powiat gostyniński
- 54) Miasto Pionki, powiat radomski
- 55) Gmina Płońsk, powiat płoński
- 56) Gmina Potworów, powiat przysuski
- 57) Gmina Prażmów, powiat piaseczyński
- 58) Miasto Pruszków, powiat pruszkowski
- 59) Gmina i Miasto Przysucha, powiat przysuski
- 60) Gmina Pułtusk, powiat pułtuski
- 61) Gmina Puszcza Mariańska, powiat żyrardowski
- 62) Gmina Raciąż, powiat płoński
- 63) Miasto Radom
- 64) Gmina Radziejowice, powiat żyrardowski
- 65) Gmina Radzymin, powiat wołomiński

- 66) Gmina Raszyn, powiat pruszkowski
- 67) Gmina Rusinów, powiat przysuski
- 68) Gmina Rząśnik, powiat wyszkowski
- 69) Miasto Siedlce
- 70) Gmina Siemiatkowo, powiat żuromiński
- 71) Miasto i Gmina Skaryszew, powiat radomski
- 72) Gmina Sochaczew, powiat sochaczewski
- 73) Miasto Sochaczew, powiat sochaczewski
- 74) Miasto i Gmina Sochocin, powiat płoński
- 75) Miasto Sokołów Podlaski, powiat sokołowski
- 76) Miasto i Gmina Solec nad Wisłą, powiat lipski
- 77) Gmina Stara Kornica, powiat łosicki
- 78) Gmina Stare Babice, powiat Warszawski Zachodni
- 79) Gmina Sterdyń, powiat sokołowski
- 80) Gmina Stoczek, powiat węgrowski
- 81) Gmina Strzegowo, powiat mławski
- 82) Gmina Suchożebry, powiat siedlecki
- 83) Gmina Szczutowo, powiat sierpecki
- 84) Gmina Szreńsk, powiat mławski
- 85) Miasto i Gmina Szydłowiec, powiat szydłowiecki
- 86) Gmina Tarczyn, powiat piaseczyński
- 87) Gmina Tłuszcz, powiat wołomiński
- 88) Gmina Trojanów, powiat garwoliński

- 89) Gmina Warka, powiat grójecki
- 90) Gmina Wąsewo, powiat ostrowski
- 91) Gmina Wierzbica, powiat radomski
- 92) Gmina Wierzbno, powiat węgrowski
- 93) Gmina Wiśniew, powiat siedlecki
- 94) Gmina Wołomin, powiat wołomiński
- 95) Gmina Wyszaków, powiat wyszkowski
- 96) Gmina Zawidz, powiat sierpecki
- 97) Miasto Ząbki, powiat wołomiński
- 98) Gmina Żabia Wola, powiat grodziski
- 99) Gmina Żelechów, powiat garwoliński
- 100) Gmina i Miasto Żuromin, powiat żuromiński

8. Województwo opolskie:

- 1) Gmina Biała, powiat prudnicki
- 2) Gmina Brzeg, powiat brzeski
- 3) Gmina Głucholazy, powiat nyski
- 4) Gmina Gogolin, powiat krapkowicki
- 5) Gmina Grodków, powiat brzeski
- 6) Gmina Kamiennik, powiat nyski
- 7) Miasto Kędzierzyn-Koźle, powiat kędzierzyńsko-kozielski
- 8) Gmina Krapkowice, powiat krapkowicki
- 9) Gmina Lubsza, powiat brzeski
- 10) Gmina Namysłów, powiat namysłowski

- 11) Gmina Olszanka, powiat brzeski
- 12) Gmina Otmuchów, powiat nyski
- 13) Gmina Pakosławice, powiat nyski
- 14) Gmina Praszka, powiat oleski
- 15) Gmina Prudnik, powiat prudnicki
- 16) Gmina Skarbimierz, powiat brzeski
- 17) Gmina Skoroszyce, powiat nyski
- 18) Gmina Strzelce Opolskie, powiat strzelecki
- 19) Gmina Strzeleczyki, powiat krapkowicki
- 20) Gmina Tarnów Opolski, powiat opolski
- 21) Gmina Tułowice, powiat opolski
- 22) Gmina Wilków, powiat namysłowski
- 23) Gmina Zdzeszowice, powiat krapkowicki

9. Województwo podkarpackie:

- 1) Gmina Baligród, powiat leski
- 2) Miasto i Gmina Bircza, powiat przemyski
- 3) Gmina Brzyska, powiat jasielski
- 4) Gmina Czarna, powiat bieszczadzki
- 5) Gmina Czermin, powiat mielecki
- 6) Miasto Dębica, powiat dębicki
- 7) Gmina Domaradz, powiat brzozowski
- 8) Gmina Dukla, powiat krośnieński
- 9) Gmina Dydnia, powiat brzozowski

- 10) Miasto Dynów, powiat rzeszowski
- 11) Gmina Dzikowiec, powiat kolbuszowski
- 12) Gmina Głogów Małopolski, powiat rzeszowski
- 13) Miasto Jarosław, powiat jarosławski
- 14) Miasto Jasło, powiat jasielski
- 15) Gmina Jeżowe, powiat niżański
- 16) Miasto i Gmina Kańczuga, powiat przeworski
- 17) Gmina Kołaczyce, powiat jasielski
- 18) Gmina Krasieczyn, powiat przemyski
- 19) Gmina Krasne, powiat rzeszowski
- 20) Miasto Lubaczów, powiat lubaczowski
- 21) Gmina Lutowiska, powiat bieszczadzki
- 22) Miasto Łańcut, powiat łańcucki
- 23) Gmina Łańcut, powiat łańcucki
- 24) Gmina Medyka, powiat przemyski
- 25) Gmina Miejsce Piastowe, powiat krośnieński
- 26) Gmina Mielec, powiat mielecki
- 27) Gmina Miejska Mielec, powiat mielecki
- 28) Gmina Niebylec, powiat strzyżowski
- 29) Gmina Nisko, powiat niżański
- 30) Gmina Nowa Dęba, powiat tarnobrzeski
- 31) Miasto i Gmina Oleszyce, powiat lubaczowski
- 32) Gmina Osiek Jasielski, powiat jasielski

- 33) Gmina Pilzno, powiat dębicki
- 34) Gmina Solina, powiat leski
- 35) Miasto i Gmina Pruchnik, powiat jarosławski
- 36) Gmina Przecław, powiat mielecki
- 37) Gmina Przemyśl, powiat przemyski
- 38) Miasto Przemyśl
- 39) Gmina Radomyśl Wielki, powiat mielecki
- 40) Gmina Rudnik nad Sanem, powiat niżański
- 41) Miasto Rzeszów
- 42) Miasto Sanok, powiat sanocki
- 43) Miasto i Gmina Sieniawa, powiat przeworski
- 44) Miasto Tarnobrzeg
- 45) Gmina Tyczyn, powiat rzeszowski
- 46) Gmina Ulanów, powiat niżański
- 47) Gmina Ustrzyki Dolne, powiat bieszczadzki
- 48) Gmina Żyraków, powiat dębicki
- 10. Województwo podlaskie:
 - 1) Miasto Augustów, powiat augustowski
 - 2) Gmina Białowieża, powiat hajnowski
 - 3) Miasto Bielsk Podlaski, powiat bielski
 - 4) Gmina Bielsk Podlaski, powiat bielski
 - 5) Gmina Ciechanowiec, powiat wysokomazowiecki
 - 6) Gmina Czyżew, powiat wysokomazowiecki

- 7) Miasto Grajewo, powiat grajewski
- 8) Miasto Hajnówka, powiat hajnowski
- 9) Gmina Janów, powiat sokólski
- 10) Gmina Kleszczele, powiat hajnowski
- 11) Gmina Knyszyn, powiat moniecki
- 12) Gmina Korycin, powiat sokólski
- 13) Gmina Lipsk, powiat augustowski
- 14) Gmina Mały Płock, powiat kolneński
- 15) Gmina Milejczyce, powiat siemiatycki
- 16) Gmina Narew, powiat hajnowski
- 17) Gmina Sejny, powiat sejneński
- 18) Miasto Sejny, powiat sejneński
- 19) Gmina Suraż, powiat białostocki
- 20) Miasto Suwałki
- 21) Gmina Szudziałowo, powiat sokólski
- 22) Gmina Szumowo, powiat zambrowski
- 23) Gmina Trzcianne, powiat moniecki
- 24) Gmina Wąsosz, powiat grajewski
- 25) Gmina Wizna, powiat łomżyński
- 26) Gmina Zabłudów, powiat białostocki
- 27) Miasto Zambrów, powiat zambrowski
- 28) Gmina Zawady, powiat białostocki
- 29) Gmina Zbójna, powiat łomżyński

11. Województwo pomorskie:

- 1) Gmina Bytów, powiat bytowski
- 2) Gmina Choczewo, powiat wejherowski
- 3) Gmina Czarna Woda, powiat starogardzki
- 4) Gmina Czarne, powiat człuchowski
- 5) Gmina Czersk, powiat chojnicki
- 6) Gmina Damnica, powiat słupski
- 7) Gmina Debrzno, powiat człuchowski
- 8) Gmina Dębica Kaszubska, powiat słupski
- 9) Miasto Gdynia
- 10) Gmina Jastarnia, powiat pucki
- 11) Gmina Kartuzy, powiat kartuski
- 12) Gmina Kolbudy, powiat gdański
- 13) Gmina Kołczygłowy, powiat bytowski
- 14) Gmina Kosakowo, powiat pucki
- 15) Miasto Kościerzyna, powiat kościerski
- 16) Miasto Kwidzyn, powiat kwidzyński
- 17) Gmina Luzino, powiat wejherowski
- 18) Miasto Łeba, powiat lęborski
- 19) Gmina Łęczyce, powiat wejherowski
- 20) Miasto Malbork, powiat malborski
- 21) Gmina Miastko, powiat bytowski
- 22) Gmina Mikołajki Pomorskie, powiat sztumski

- 23) Gmina Osieczna, powiat starogardzki
- 24) Gmina Parchowo, powiat bytowski
- 25) Gmina Prabuty, powiat kwidzyński
- 26) Gmina Pruszcz Gdański, powiat gdański
- 27) Gmina Przechlewo, powiat człuchowski
- 28) Gmina Puck, powiat pucki
- 29) Gmina Miasto Reda, powiat wejherowski
- 30) Gmina Sierakowice, powiat kartuski
- 31) Miasto Słupsk
- 32) Gmina Stara Kiszewa, powiat kościerski
- 33) Gmina Starogard Gdański, powiat starogardzki
- 34) Gmina Stary Dzierzgoń, powiat sztumski
- 35) Gmina Stary Targ, powiat sztumski
- 36) Gmina Stężyca, powiat kartuski
- 37) Gmina Suchy Dąb, powiat gdański
- 38) Gmina Szemud, powiat wejherowski
- 39) Miasto Tczew, powiat tczewski
- 40) Gmina Ustka, powiat słupski
- 41) Gmina Miasta Wejherowa, powiat wejherowski

12. Województwo śląskie:

- 1) Miasto Będzin, powiat będziński
- 2) Miasto Bielsko-Biała
- 3) Miasto i Gmina Blachownia, powiat częstochowski

- 4) Gmina Bobrowniki, powiat będziński
- 5) Gmina Chełm Śląski, powiat bieruńsko-lędzki
- 6) Miasto Cieszyn, powiat Cieszyński
- 7) Gmina Czerwionka-Leszczyny, powiat rybnicki
- 8) Miasto Częstochowa
- 9) Gmina Dąbrowa Zielona, powiat częstochowski
- 10) Gmina Gierałtowice, powiat gliwicki
- 11) Miasto Gliwice
- 12) Gmina Goczałkowice-Zdrój, powiat Pszczyński
- 13) Miasto Imielin, powiat bieruńsko-lędzki
- 14) Gmina Istebna, powiat Cieszyński
- 15) Miasto Jastrzębie-Zdrój
- 16) Miasto Jaworzno
- 17) Gmina Jeleśnia, powiat Żywiecki
- 18) Miasto Knurów, powiat gliwicki
- 19) Gmina Kobiór, powiat Pszczyński
- 20) Gmina Kochanowice, powiat lubliniecki
- 21) Gmina Konopiska, powiat częstochowski
- 22) Gmina Kornowac, powiat raciborski
- 23) Gmina Krupski Młyn, powiat tarnogórski
- 24) Gmina Kruszyna, powiat częstochowski
- 25) Gmina Kuźnia Raciborska, powiat raciborski
- 26) Gmina Lelów, powiat częstochowski

- 27) Miasto Łędziny, powiat bieruńsko-łędziński
- 28) Gmina Lyski, powiat rybnicki
- 29) Gmina Łazy, powiat zawierciański
- 30) Gmina Łodygowice, powiat Żywiecki
- 31) Gmina Marklowice, powiat wodzisławski
- 32) Miasto Miasteczko Śląskie, powiat tarnogórski
- 33) Gmina Milówka, powiat Żywiecki
- 34) Gmina Mykanów, powiat częstochowski
- 35) Miasto Mysłowice
- 36) Miasto Myszków, powiat myszkowski
- 37) Gmina Nędza, powiat raciborski
- 38) Gmina Niegowa, powiat myszkowski
- 39) Gmina Opatów, powiat kłobucki
- 40) Miasto Orzesze, powiat mikołowski
- 41) Gmina Panki, powiat kłobucki
- 42) Gmina Pawłowice, powiat Pszczyński
- 43) Gmina Poczesna, powiat częstochowski
- 44) Gmina Poraj, powiat myszkowski
- 45) Miasto Racibórz, powiat raciborski
- 46) Gmina Rajcza, powiat Żywiecki
- 47) Gmina Rędziny, powiat częstochowski
- 48) Miasto Ruda Śląska
- 49) Miasto Rybnik

- 50) Miasto Siemianowice Śląskie
- 51) Miasto Świętochłowice
- 52) Gmina Świnna, powiat Żywiecki
- 53) Gmina Tarnowskie Góry, powiat tarnogórski
- 54) Miasto Tychy
- 55) Miasto Ustroń, powiat Cieszyński
- 56) Gmina Wilamowice, powiat Bielski
- 57) Miasto Wodzisław Śląski, powiat wodzisławski
- 58) Gmina Wręczyca Wielka, powiat kłobucki
- 59) Miasto Zabrze
- 60) Gmina Zawiercie, powiat zawierciański
- 61) Gmina Zebrzydowice, powiat Cieszyński
- 62) Miasto i Gmina Żarki, powiat myszkowski
- 63) Gmina Żarnowiec, powiat zawierciański
- 64) Miasto Żywiec, powiat Żywiecki

13. Województwo świętokrzyskie:

- 1) Miasto i Gmina Busko-Zdrój, powiat buski
- 2) Gmina Czarnocin, powiat kazimierski
- 3) Gmina Łączna, powiat skarżyski
- 4) Miasto i Gmina Kazimierza Wielka, powiat kazimierski
- 5) Miasto Kielce
- 6) Miasto i Gmina Łagów, powiat kielecki
- 7) Gmina Łoniów, powiat sandomierski

- 8) Miasto i Gmina Łopuszno, powiat kielecki
- 9) Miasto i Gmina Małogoszcz, powiat jędrzejowski
- 10) Gmina Nagłowice, powiat jędrzejowski
- 11) Miasto i Gmina Ożarów, powiat opatowski
- 12) Miasto i Gmina Piekoszów, powiat kielecki
- 13) Miasto i Gmina Pińczów, powiat pińczowski
- 14) Miasto i Gmina Radoszyce, powiat konecki
- 15) Gmina Samborzec, powiat sandomierski
- 16) Miasto Sandomierz, powiat sandomierski
- 17) Gmina Secemin, powiat włoszczowski
- 18) Miasto Skarżysko-Kamienna, powiat skarżyski
- 19) Gmina Smyków, powiat konecki
- 20) Gmina Solec-Zdrój, powiat buski
- 21) Miasto i Gmina Staszów, powiat staszowski
- 22) Miasto i Gmina Stąporków, powiat konecki
- 23) Gmina Strawczyn, powiat kielecki
- 24) Miasto i Gmina Suchedniów, powiat skarżyski
- 25) Miasto i Gmina Wąchock, powiat starachowicki
- 26) Gmina Wilczyce, powiat sandomierski
- 27) Gmina Włoszczowa, powiat włoszczowski
- 28) Gmina Zagnańsk, powiat kielecki
- 29) Gmina Złota, powiat pińczowski
- 14. Województwo warmińsko-mazurskie:

- 1) Gmina Barczewo, powiat olsztyński
- 2) Miasto Bartoszyce, powiat bartoszycki
- 3) Gmina Biała Piska, powiat piski
- 4) Gmina Bisztynek, powiat bartoszycki
- 5) Gmina Dobre Miasto, powiat olsztyński
- 6) Gmina Dubeninki, powiat gołdapski
- 7) Miasto Elbląg
- 8) Gmina Ełk, powiat ełcki
- 9) Miasto Giżycko, powiat giżycki
- 10) Gmina Godkowo, powiat elbląski
- 11) Gmina Gołdap, powiat gołdapski
- 12) Miasto Iława, powiat iławski
- 13) Gmina Janowo, powiat nidzicki
- 14) Gmina Jeziorany, powiat olsztyński
- 15) Gmina Kalinowo, powiat ełcki
- 16) Miasto Kętrzyn, powiat kętrzyński
- 17) Gmina Kisielice, powiat iławski
- 18) Gmina Kiwity, powiat lidzbarski
- 19) Gmina Kolno, powiat olsztyński
- 20) Gmina Kozłowo, powiat nidzicki
- 21) Gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski
- 22) Gmina Lubomino, powiat lidzbarski
- 23) Gmina Milejewo, powiat elbląski

- 24) Gmina Miłakowo, powiat ostródzki
- 25) Gmina Morąg, powiat ostródzki
- 26) Miasto Nowe Miasto Lubawskie, powiat nowomiejski
- 27) Gmina Olecko, powiat olecki
- 28) Miasto Olsztyn
- 29) Miasto Ostróda, powiat ostródzki
- 30) Gmina Pisz, powiat piski
- 31) Gmina Sorkwity, powiat mrągowski
- 32) Gmina Stare Juchy, powiat ełcki
- 33) Gmina Susz, powiat iławski
- 34) Miasto Szczytno, powiat szczycieński
- 35) Gmina Świątajno, powiat olecki
- 36) Gmina Wieliczki, powiat olecki
- 37) Gmina Wydminy, powiat giżycki
- 15. Województwo wielkopolskie:
 - 1) Gmina Babiak, powiat kolski
 - 2) Gmina Bojanowo, powiat rawicki
 - 3) Gmina Brzeziny, powiat kaliski
 - 4) Gmina Chodów, powiat kolski
 - 5) Miasto Czarnków, powiat czarnkowsko-trzcianecki
 - 6) Gmina Czarnków, powiat czarnkowsko-trzcianecki
 - 7) Gmina Dopiewo, powiat poznański
 - 8) Miasto i Gmina Gołańcz, powiat wągrowiecki

- 9) Gmina Gołuchów, powiat pleszewski
- 10) Gmina Jarocin, powiat jarociński
- 11) Gmina Kleczew, powiat koniński
- 12) Gmina Komorniki, powiat poznański
- 13) Miasto Konin
- 14) Gmina Miejska Kościan, powiat kościański
- 15) Gmina Kotlin, powiat jarociński
- 16) Miasto i Gmina Kórnik, powiat poznański
- 17) Gmina Kraszewice, powiat ostrzeszowski
- 18) Miasto i Gmina Krotoszyn, powiat krotoszyński
- 19) Gmina Krzywiń, powiat kościański
- 20) Gmina Krzyż Wielkopolski, powiat czarnkowsko-trzcianecki
- 21) Gmina Kuślin, powiat nowotomyski
- 22) Gmina Łobżenica, powiat pilski
- 23) Gmina Malanów, powiat turecki
- 24) Gmina Obrzycko, powiat szamotulski
- 25) Gmina i Miasto Odolanów, powiat ostrowski
- 26) Gmina Okonek, powiat złotowski
- 27) Miasto i Gmina Ostroróg, powiat szamotulski
- 28) Miasto Ostrów Wielkopolski, powiat ostrowski
- 29) Miasto i Gmina Ostrzeszów, powiat ostrzeszowski
- 30) Miasto Piła, powiat pilski
- 31) Gmina Pniewy, powiat szamotulski

- 32) Gmina Pogorzela, powiat gostyński
- 33) Miasto Poznań
- 34) Gmina Przedecz, powiat kolski
- 35) Gmina Przykona, powiat turecki
- 36) Gmina Ryczywół, powiat obornicki
- 37) Gmina Sieraków, powiat międzychodzki
- 38) Gmina Słupca, powiat słupecki
- 39) Gmina Sompolno, powiat koniński
- 40) Gmina Stare Miasto, powiat koniński
- 41) Gmina Suchy Las, powiat poznański
- 42) Miasto i Gmina Szamocin, powiat chodzieski
- 43) Miasto i Gmina Szamotuły, powiat szamotulski
- 44) Gmina Ślesin, powiat koniński
- 45) Gmina Śrem, powiat śremski
- 46) Gmina Środa Wielkopolska, powiat średzki
- 47) Gmina Trzemeszno, powiat gnieźnieński
- 48) Gmina Tuliszków, powiat turecki
- 49) Gmina Miejska Turek, powiat turecki
- 50) Gmina i Miasto Ujście, powiat pilski
- 51) Miasto Wągrowiec, powiat wągrowiecki
- 52) Gmina Wągrowiec, powiat wągrowiecki
- 53) Gmina i Miasto Witkowo, powiat gnieźnieński
- 54) Gmina Włoszakowice, powiat leszczyński

55) Gmina Wolsztyn, powiat wolsztyński

56) Gmina Września, powiat wrzesiński

57) Gmina Wyrzysk, powiat pilski

58) Gmina Zaniemyśl, powiat średzki

59) Gmina Zduny, powiat krotoszyński

60) Miasto Złotów, powiat złotowski

16. Województwo zachodniopomorskie:

1) Gmina Barlinek, powiat myśliborski

2) Gmina Barwice, powiat szczecinecki

3) Gmina Białogard, powiat białogardzki

4) Miasto Białogard, powiat białogardzki

5) Gmina Bierzwnik, powiat choszczeński

6) Gmina Biesiekierz, powiat koszaliński

7) Gmina Chociwel, powiat stargardzki

8) Gmina Chojna, powiat gryfiński

9) Gmina Choszczno, powiat choszczeński

10) Gmina Czaplinek, powiat drawski

11) Gmina Człopa, powiat wałecki

12) Gmina Dębno, powiat myśliborski

13) Gmina Dobra (Szczecińska), powiat policki

14) Gmina Drawsko Pomorskie, powiat drawski

15) Gmina Goleniów, powiat goleniowski

16) Gmina Gościno, powiat kołobrzeski

- 17) Gmina Gryfice, powiat gryficki
- 18) Gmina Gryfino, powiat gryfiński
- 19) Gmina Kalisz Pomorski, powiat drawski
- 20) Gmina Kołobrzeg, powiat kołobrzeski
- 21) Miasto Koszalin
- 22) Gmina Malechowo, powiat sławieński
- 23) Gmina Maszewo, powiat goleniowski
- 24) Gmina Mieszkowice, powiat gryfiński
- 25) Gmina Nowogródek Pomorski, powiat myśliborski
- 26) Gmina Płoty, powiat gryficki
- 27) Gmina Police, powiat policki 28) Gmina Połczyn-Zdrój, powiat świdwiński
- 29) Gmina Przelewice, powiat pyrzycki
- 30) Gmina Przybiernów, powiat goleniowski
- 31) Gmina Pyrzyce, powiat pyrzycki
- 32) Gmina Siemyśl, powiat kołobrzeski
- 33) Gmina Stargard, powiat stargardzki
- 34) Gmina Suchań, powiat stargardzki
- 35) Miasto Szczecinek, powiat szczecinecki
- 36) Miasto Świdwin, powiat świdwiński
- 37) Gmina Trzebiatów, powiat gryficki
- 38) Gmina Tychowo, powiat białogardzki
- 39) Gmina Ustronie Morskie, powiat kołobrzeski.

W ponownym głosowaniu wybierano łącznie 748 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast spośród 1 489 kandydatów, w tym w 7 gminach i miastach, w których w ponownym głosowaniu brał udział jeden kandydat.

Uprawnionych do głosowania było 12 051 596 osób, w tym 1 935 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi lub obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Łącznie karty do głosowania w lokalach wyborczych i w głosowaniu korespondencyjnym wydano 5 311 394 osobom.

W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 5 310 432 wyborców, tj. 44,06% uprawnionych do głosowania.

Głosów ważnych oddano 5 269 205, to jest 99,22% ogólnej liczby głosów oddanych. Głosów nieważnych oddano 41 227, to jest 0,78% ogólnej liczby głosów oddanych, z tego głosów nieważnych z powodu:

1) postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch kandydatów albo postawienia znaku „X” jednocześnie za i przeciw wyborowi kandydata oddano 20 557, to jest 49,86% ogólnej liczby głosów nieważnych;

2) niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata albo niepostawienia znaku „X” ani za ani przeciw wyborowi kandydata oddano 20 670, to jest 50,14% ogólnej liczby głosów nieważnych.

Wyniki wyborów w ponownym głosowaniu w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast :

1. W ponownym głosowaniu wybierano łącznie 748 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z czego:

1) 569 wójtów, burmistrzów w gminach do 20 tys. mieszkańców, z tego:

a) 330 wójtów,

b) 239 burmistrzów;

2) 179 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, z tego:

- a) 11 wójtów,
- b) 108 burmistrzów,
- c) 60 prezydentów miast.

2. Wybrano łącznie 748 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z czego:

- 1) 569 wójtów i burmistrzów w gminach do 20 tys. mieszkańców;
- 2) 179 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

2. Wybory organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzane w toku kadencji. Referenda lokalne.

Przepisy Kodeksu wyborczego stanowią, że w związku z wygaśnięciem mandatu radnego w toku kadencji w gminach do 20 tys. mieszkańców oraz wójta, burmistrza, prezydenta miasta przeprowadza się odpowiednie wybory: uzupełniające oraz przedterminowe. Przeprowadzane są również wybory ponowne, a także wybory do nowych rad.

Wybory uzupełniające przeprowadza się wskutek wygaśnięcia mandatu radnego z przyczyn określonych ustawowo, np. zrzeczenia się mandatu, niezłożenia ślubowania, śmierci; wybory ponowne – w wyniku orzeczenia przez sąd wygaśnięcia mandatu w trybie protestu wyborczego. Wybory przedterminowe do rad (sejmików województw) są przeprowadzane w przypadku rozwiązania tych organów przez Sejm z powodu powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw oraz w przypadku odwołania w referendum lokalnym. Nadto w powiecie i województwie – jeśli odpowiednio rada lub sejmik w ciągu 3 miesięcy od ogłoszenia wyników wyborów nie wybiorą organów wykonawczych. Powoduje to bowiem ich rozwiązanie z mocy prawa. Wybory przedterminowe wójta, burmistrza, prezydenta miasta przeprowadza się wskutek:

- 1) odmowy złożenia ślubowania,
- 2) zrzeczenia się mandatu,
- 3) utraty prawa wybieralności lub jego braku w dniu wyborów,

- 4) naruszenia ustawowego zakazu łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzenia działalności określonych w innych przepisach,
- 5) orzeczonej zgodnie z przepisami trwałej niezdolności do pracy,
- 6) w związku z odwołaniem w referendum,
- 7) w wyniku odwołania przez Prezesa Rady Ministrów z powodu powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw,
- 8) zmian w podziale terytorialnym państwa,
- 9) śmierci osoby sprawującej daną funkcję.

W 2024 r. przeprowadzone zostały:

- wybory uzupełniające do rad gmin – 258,
- wybory przedterminowe wójtów (burmistrzów i prezydentów miast) – 6.

W radach miast na prawach powiatu, radach powiatów, sejmikach województw i radach dzielnic m.st. Warszawy wygasły mandat radnego obejmuje kandydat z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. w toku kadencji 2018-2024 i 2024-2029 wygasło łącznie 13 mandatów wójtów oraz 10 mandatów burmistrza. Łączna liczba wygasłych mandatów radnych wyniosła we wskazanym okresie 1226, na co składało się: 27 mandatów radnych sejmików województw, 141 mandatów radnych rad powiatów, 164 mandaty radnych rad miast na prawach powiatu, 871 mandatów radnych rad gmin oraz 23 mandaty radnych rad dzielnic m. st. Warszawy. Przyczynami wygaśnięć było najczęściej zrzeczenie się mandatu i wybór na wójta, posła na Sejm, senatora albo posła do Parlamentu Europejskiego.

Organizację i przeprowadzanie wyborów oraz dokonanie zmian w składach rad zapewniają właściwi komisarze wyborczy. Do komisarzy wyborczych wnoszone są również inicjatywy o zarządzenie referendum lokalnych w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego.

Terminarz przeprowadzonych w toku kadencji 2024 - 2029 wyborów i referendów znajduje się na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego:

<https://pkw.gov.pl/wybory-i-referenda/wybory-samorzadowe-i-referenda-lokalne/wybory-i-referenda-w-toku-kadencji/kadencja-2024-2029>

Szczegółowe informacje o poszczególnych wyborach i referendach znajdują się na stronach internetowych Delegatur Krajowego Biura Wyborczego.

3. Wybory do Parlamentu Europejskiego przeprowadzone w dniu 9 czerwca 2024 r.

1. Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 11 marca 2024 r. wyznaczając ich datę na niedzielę 9 czerwca 2024 r. W postanowieniu tym Prezydent wskazał, że w wyborach wybieranych będzie 53 posłów do Parlamentu Europejskiego oraz określił terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Postanowienie Prezydenta zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw dnia 11 marca 2024 r. poz. 344. Państwowa Komisja Wyborcza podała je do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia dnia 18 marca 2024 r. wraz z informacją o okręgach wyborczych i siedzibach okręgowych komisji wyborczych oraz zamieściła na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl.
2. Wybory zostały przygotowane i przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dział I. Przepisy wstępne i dział VI. Wybory do Parlamentu Europejskiego (dalej Kodeks wyborczy). Ponadto zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 338 – w sprawach nieuregulowanych w dziale VI miały odpowiednie zastosowanie przepisy działu III. Wybory do Sejmu. Przepisy wstępne działu I stosowane były w zakresie: prowadzenia i aktualizacji Centralnego Rejestru Wyborców i spisu wyborców, tworzenia obwodów głosowania oraz wyznaczenia lokali wyborczych dla potrzeb wyborców niepełnosprawnych, powoływania obwodowych komisji wyborczych, sposobu głosowania przez pełnomocnika, korespondencyjnie i przy użyciu nakładek na karty do głosowania wykonanych w alfabecie Braille'a, zasad prowadzenia agitacji wyborczej, finansowania wyborów z budżetu państwa.

Z działu III dotyczącego wyborów do Sejmu, w wyborach do Parlamentu Europejskiego miały zastosowanie następujące przepisy:

- 1) art. 210 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym komitet wyborczy, który zarejestrował listy kandydatów co najmniej w połowie okręgów wyborczych, uprawniony jest do zgłoszenia dalszych list bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców;
- 2) art. 211 § 3 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym na liście kandydatów liczba kandydatów – kobiet i liczba kandydatów – mężczyzn nie może być mniejsza niż 35 % liczby wszystkich kandydatów na tej liście.

Odpowiednie zastosowanie miały też przepisy Kodeksu wyborczego:

- 1) rozdziału 3. Zgłaszanie kandydatów na posłów (art. 204 § 2-7, art. 205-209, art. 211 § 1 i 4, art. 212 § 1-5, art. 213, art. 214, art. 215 § 1 zdanie drugie *in fine*, § 2, § 3 zdanie pierwsze i drugie, § 4 i 5, art. 216-221, art. 222 § 4 i 5);
- 2) rozdziału 4. Karty do głosowania (art. 223-226);
- 3) rozdziału 5. Sposób głosowania i warunki ważności głosu (art. 227);
- 4) rozdziału 6. Ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym (art. 228);
- 5) rozdziału 8. Ważność wyborów (art. 241 – 246).

W wyborach do Parlamentu Europejskiego nie miał zastosowania art. 197 Kodeksu wyborczego, uprawniający komitety wyborcze wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach mniejszości narodowych do zwolnienia list kandydatów tych komitetów z warunku, o którym mowa w art. 196 § 1 Kodeksu wyborczego (zwolnienie z 5% progu wyborczego).

W wykonywaniu poszczególnych czynności wyborczych stosowane były ponadto przepisy: ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. 273) w przedmiocie złożenia przez kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego obywateli polskich urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. oświadczeń dotyczących pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (tj. oświadczeń lustracyjnych), ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. 2023 r. poz. 1215) dotyczące finansowania komitetów wyborczych partii politycznych, a także ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r.

poz.1781) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenie dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) i ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

3. Zgodnie z ustawowym upoważnieniem Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Infrastruktury wydali rozporządzenia dotyczące, odpowiednio utworzenia obwodów głosowania za granicą i na polskich statkach morskich. Państwowa Komisja Wyborcza współdziała w wydaniu tych aktów opiniując projekty, zgłaszając uwagi i wnioski. W dniu 11 kwietnia 2024 r Państwowa Komisja Wyborcza w odpowiedzi na pismo Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku dla obywateli polskich przebywających za granicą, działając na podstawie art. 14 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) wyraziła opinię, że zaproponowana w projekcie rozporządzenia liczba 295 obwodów głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą jest zdecydowanie zbyt mała. Państwowa Komisja Wyborcza zaznaczyła jednocześnie, że na potrzebę utworzenia większej liczby obwodów głosowania za granicą stale zwracają też uwagę środowiska polonijne oraz organizacje społeczne. W zakresie realizacji pozostałych czynności wyborczych obowiązywały akty prawne właściwych ministrów wydane w związku m.in. z wyborami do Sejmu i do Senatu.
4. Państwowa Komisja Wyborcza m. in.:
 - 1) określiła terytorialny zasięg działania i siedziby rejonowych komisji wyborczych oraz obszary okręgów, na których okręgowa komisja wykonuje również zadania komisji rejonowej;
 - 2) ustaliła (w tym także w uchwałach obowiązujących od 2019 r.):
 - a) wzór potwierdzenia zgłoszenia okręgowej listy kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego i wzór protokołu rejestracji listy,
 - b) wzór karty do głosowania i zasady drukowania, przechowywania i dostarczenia kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym,

- c) sposób sporządzania i przekazania kart do obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich,
- d) warunki i sposób wykorzystania w wyborach techniki elektronicznej,
- e) tryb i zasady przekazywania informacji o frekwencji w trakcie głosowania,
- f) wzory protokołów głosowania w obwodzie oraz wyników głosowania w rejonie i w okręgu wyborczym,
- g) tryb przekazywania wyników głosowania z obwodów utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich,
- h) wykaz gmin, w których można spodziewać się zwiększonej liczby wyborców w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza uchwaliła też wytyczne określające szczegółowo sposób działania komisji wyborczych:

- 1) dla okręgowych komisji wyborczych dotyczące przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów;
 - 2) dla rejonowych i okręgowych komisji wyborczych dotyczące wykonywania zadań związanych z ustaleniem wyników głosowania;
 - 3) dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu przygotowania i przeprowadzenia głosowania, trybu i sposobu wykonywania zadań związanych z ustaleniem wyników głosowania, przekazywania wyników głosowania i postępowania z dokumentami z wyborów.
5. Państwowa Komisja Wyborcza podejmowała różnorodne działania w celu zapewnienia sprawnego przygotowania wyborów. Podano do publicznej wiadomości na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl informacje:
- 1) o warunkach udziału obywateli polskich w głosowaniu w obwodach utworzonych w kraju, za granicą i na polskich statkach morskich;
 - 2) o warunkach udziału w wyborach osób niebędących obywatelami polskimi (informacja udostępniona była również w języku angielskim);
 - 3) o uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych i terminach czynności z tym związanych (informacja udostępniona była również w języku angielskim);
 - 4) o tworzeniu komitetów wyborczych wraz z wzorami dokumentów wymaganych do ich utworzenia;
 - 5) o sposobie zgłaszania list kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego.

Przygotowano i udostępniono na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej szczegółowe wyjaśnienia o zasadach finansowania kampanii wyborczej oraz o limicie wydatków komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach. Udostępniono również wyjaśnienia dotyczące zasad prowadzenia i finansowania agitacji wyborczej w czasie równoczesnego trwania kampanii wyborczej w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. i kampanii wyborczej w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.

Emitowano także szereg spotów edukacyjno-informacyjnych: w telewizji, w serwisie internetowym Facebook oraz YouTube, a także na stronie internetowej pkw.gov.pl, dotyczących m.in. głosowania poza miejscem zamieszkania, ważności głosu, ciszy wyborczej, metody przeliczania głosów na mandaty. Spoty udostępniane były również w angielskiej wersji językowej, a także przetłumaczone na polski język migowy.

6. Wybory przeprowadziły organy określone w art. 339 Kodeksu wyborczego: Państwowa Komisja Wyborcza, okręgowe komisje wyborcze, rejonowe komisje wyborcze i obwodowe komisje wyborcze.

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 21 kwietnia 2024 r. powołała do przeprowadzenia wyborów okręgowe komisje wyborcze i rejonowe komisje wyborcze. W ich skład weszły osoby mające wykształcenie wyższe prawnicze oraz dające rękojmię należytego pełnienia tej funkcji, a funkcje przewodniczących objęli z urzędu komisarze wyborczy. W skład 13 okręgowych komisji wyborczych powołano 111 osób. Państwowa Komisja Wyborcza dwukrotnie dokonała zmian w składach okręgowych komisji wyborczych (Okręgowa Komisja Wyborcza w Gorzowie Wielkopolskim oraz Okręgowa Komisja Wyborcza w Olsztynie), ze względu na rezygnację członków komisji.

W skład 37 rejonowych komisji wyborczych powołano 185 osób. Państwowa Komisja Wyborcza trzykrotnie dokonała zmian w składach rejonowych komisji wyborczych (Rejonowa Komisja Wyborcza w Jeleniej Górze, Rejonowa Komisja Wyborcza w Szczecinie oraz Rejonowa Komisja Wyborcza w Tarnobrzegu). W tych przypadkach przyczyną zmian również była rezygnacja członka komisji. Obwodowe komisje wyborcze powołali komisarze wyborczy, a w obwodach głosowania za granicą i na polskich statkach morskich odpowiednio konsulowie i kapitanowie statków. Z informacji posiadanych przez Państwową Komisję

Wyborczą wynika, że powołanie komisji obwodowych odbyło się zgodnie z procedurą przewidywaną w Kodeksie wyborczym i w terminie określonym w kalendarzu wyborczym.

Powołano 31 830 obwodowych komisji wyborczych, w ich skład weszło 263 557 wyborców. Zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego komisje powołano spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, a w przypadku uzupełnienia składu komisji - spośród wyborców, którzy zgłosili swoje kandydatury właściwemu komisarzowi wyborczemu (dla przykładu na obszarze właściwości Okręgowej Komisji Wyborczej we Wrocławiu 67,2% wszystkich członków obwodowych komisji wyborczych stanowiły osoby zgłoszone przez komitety wyborcze, a 32,8% stanowiły osoby, które zgłosiły swoją kandydaturę, powołane jako uzupełnienie składu komisji). Należy zauważyć, iż występowały liczne rezygnacje z członkostwa co każdorazowo skutkowało koniecznością podejmowania przez komisarzy wyborczych szeregu działań w celu uzupełniania składów nowymi osobami na obszarze właściwości terytorialnej Okręgowej Komisji Wyborczej we Wrocławiu odwołano łącznie 311 osób, Komisarze Wyborczy w Łodzi I i II wydali 287 postanowień dotyczących zmian w składach komisji, na obszarze właściwości terytorialnej Rejonowej Komisji Wyborczej w Słupsku po powołaniu obwodowych komisji wyborczych miały miejsce 273 zmiany w komisjach, z czego 210 członków zrezygnowało z pracy w komisji, 62 osoby zostały odwołane z tytułu nienależytego wykonywania czynności, natomiast z powodu pokrewieństwa z kandydatem w wyborach odwołana została 1 osoba, na obszarze właściwości terytorialnej Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach wydano 621 postanowień w przedmiocie zmian w składach obwodowych komisji wyborczych.

7. Utworzono łącznie 31 830 obwodów głosowania, w tym 31 524 obwody głosowania w kraju, 299 obwodów za granicą i 7 obwodów na polskich statkach morskich. Wśród 31 524 obwodów na obszarze kraju było 1789 obwodów odrębnych, w tym 912 obwodów w zakładach leczniczych, 696 obwodów w domach pomocy społecznej, 170 obwodów w zakładach karnych, aresztach śledczych i oddziałach zewnętrznych tych jednostek, 11 obwodów w domach studenckich i zespołach domów studenckich. W każdej gminie, zgodnie z ustawowymi wymogami, co najmniej 1/2 lokali wyborczych dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na obszarze kraju lokali takich było 18 088,

tj. 57,38%. Obwieszczenia o obwodach głosowania zostały rozplakatowane w terminie wynikającym z kalendarza wyborczego. W wielu gminach zapewniono informację o lokalach głosowania także w inny sposób: w lokalnych środkach przekazu, poprzez wywieszki na klatkach schodowych itp. Informacje o adresach lokali głosowania były dostępne na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl, udzielano ich także telefonicznie w okręgowych i rejonowych komisjach wyborczych oraz w Państwowej Komisji Wyborczej.

8. W trybie ustawowo wymaganym urzędy gmin, konsulowie i kapitanowie statków sporządzili spisy wyborców. W spisach ujęto 29 098 155 wyborców (w tym 3268 obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi).

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. U. UE. L. z 1993 r. Nr 329, str. 34, z późn. zm.) każdy wyborca uprawniony do głosowania wykonuje prawo do głosowania w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania lub w Państwie Członkowskim pochodzenia. Nikt nie może głosować więcej niż jeden raz podczas tych samych wyborów. Ponadto zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721) w tych samych wyborach głosować można tylko jeden raz. Państwowa Komisja Wyborcza zwracała szczególną uwagę na sprawę sporządzania i aktualizacji spisów przed wyborami – przypomniano zasady i termin składania wniosków o zmianę miejsca głosowania na miejsce czasowego pobytu oraz o możliwości pobrania zaświadczenia o prawie do głosowania. Wyjaśnienia w tych sprawach były zawarte w informacjach z dnia 25 marca 2024 r. o warunkach udziału obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. i o warunkach udziału obywateli polskich w głosowaniu w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich, w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. oraz w informacji z dnia 25 marca 2024 r. o warunkach udziału obywateli polskich w głosowaniu w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.,

zamieszczonych na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl. Ponadto informacje w tym zakresie zawierały spoty edukacyjne Państwowej Komisji Wyborczej emitowane w telewizji, umieszczane w serwisie YouTube i Facebook oraz na stronie pkw.gov.pl. W dniu 5 czerwca 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Ministra Spraw Zagranicznych oraz do Ministra Cyfryzacji przypominając powołane wyżej przepisy. Państwowa Komisja Wyborcza wskazała jednocześnie w wystąpieniu do Ministrów, iż art. 13 zdanie pierwsze powołanej dyrektywy stanowi, że Państwa Członkowskie wymieniają między sobą informacje niezbędne do wykonania art. 4. W tym celu Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania udziela na podstawie formalnego oświadczenia, określonego w art. 9 i 10, w odpowiednim czasie przed dniem wyborów Państwu Członkowskiemu pochodzenia informacji o jego obywatelach wpisanych na listę wyborców. W związku z powyższym Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że Ministerstwo Cyfryzacji i Ministerstwo Spraw Zagranicznych muszą pilnie podjąć skuteczne działania mające na celu zapewnienie, że żaden wyborca nie zostanie ujęty w dwóch spisach wyborców – sporządzonym przez konsula i sporządzonym przez Państwo Członkowskie przebywania.

W związku z wyborami 159 071 wyborcom wydano zaświadczenia o prawie do głosowania umożliwiające głosowanie poza miejscem stałego zamieszkania w miejscu pobytu wyborcy. Zaświadczenia były opatrzone hologramami stanowiącymi specjalne zabezpieczenie ich oryginalności (za wyjątkiem zaświadczeń wydawanych przez konsulów). Na ich podstawie 147 414 wyborców oddało głos. Spisy wyborców zostały na ogół sporządzone prawidłowo. W części gmin wystąpiły jednak problemy, które w dniu głosowania zgłaszano komisjom i organom wyborczym. Wynikały one często z błędnego rozumienia skutków złożenia wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców oraz wniosków o jednorazową zmianę miejsca głosowania. Ponadto w dniu wyborów do Państwowej Komisji Wyborczej oraz delegatur Krajowego Biura Wyborczego wpływało wiele skarg telefonicznych oraz e-mailowych od wyborców, którzy nie byli ujęci w spisach wyborców w Polsce z uwagi na to, że wiele lat wcześniej dopisali się do spisu wyborców i głosowali w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Zdarzały się przypadki wyborców ujętych w spisach wyborców za granicą (najczęściej na Malcie oraz Cyprze),

którzy to wyborcy deklarowali, że nigdy nie byli za granicą. Na obszarze właściwości terytorialnej Rejonowej Komisji Wyborczej w Tarnobrzegu, w stałym obwodzie głosowania w mieście Mielec, wyborca nie był ujęty w spisie wyborców. Po wyjaśnieniu przyczyn pominięcia wyborcy w stałym obwodzie głosowania przez pracownika ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Mielcu i pracownika tutejszej Delegatury ustalono, że wg danych w Centralnym Rejestrze Wyborców wyborca został wpisany do spisu wyborców na Cyprze w dniu 16 maja 2024 r. Wyborca oświadczył, że nigdy nie wyjeżdżał za granicę na Cypr i nie składał żadnych wniosków dotyczących głosowania poza miejscem stałego zamieszkania. Wyborca zgłosił Policji kradzież i wykorzystanie danych osobowych. Część przypadków udało się od razu wyjaśnić – okazywało się, że wyborcy zapomnieli, że kilka lat wcześniej przebywali w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i w państwie tym wpisali się do rejestru wyborców. Wszystkie zgłoszenia zostały przekazane jeszcze w dniu wyborów do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a następnie do Ministerstwa Cyfryzacji.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że Centralny Rejestr Wyborców działał prawidłowo i zapobiegł podwójnemu ujęciu wyborców w spisach wyborców, a tym samym możliwości głosowania więcej niż jeden raz.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla także, iż okręgowe komisje wyborcze, delegatury Krajowego Biura Wyborczego i urzędy wielu gmin starały się zapewnić w różnych formach bieżącą informację na temat zasad udziału w wyborach. Pracownicy Krajowego Biura Wyborczego brali udział w wielu audycjach radiowych oraz programach telewizyjnych poświęconych tematyce wyborczej.

9. Zgodnie z Kodeksem wyborczym czynności wyborcze, w tym zgłaszanie kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego, mogły wykonywać utworzone w celu udziału w wyborach komitety wyborcze: partii politycznych, koalicji partii politycznych oraz wyborców. Rozpoczęcie działalności przez komitet wyborczy wymaga przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o jego utworzeniu. Zawiadomienie może być dokonane do 48. dnia przed dniem wyborów, tj. w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. – najpóźniej w dniu 22 kwietnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła zainteresowanym podmiotom informację prawną i warunki organizacyjne do dokonania tej czynności. Od dnia

11 marca 2024 r. dostępna była na stronie internetowej Komisji informacja o tworzeniu komitetów wyborczych, w tym o zasadach i terminie przyjmowania zawiadomień wraz z wzorami stosowanych dokumentów. Udzielano również w tych sprawach informacji i wyjaśnień telefonicznie, na piśmie, e-mailem.

Do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego od 43 podmiotów. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zawiadomienia 40 komitetów wyborczych, a odmówiła przyjęcia zawiadomienia Komitetu Wyborczego Wyborców Mieszkańcy RP i Marcin Latos oraz Komitetu Wyborczego Stronnictwo „Piast”. W dniu 29 marca 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia zawiadomienia o rozwiązaniu komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY NIEPODLEGŁOŚĆ utworzonego w celu samodzielnego zgłaszania kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego w wyborach zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. w związku z zawiadomieniem Zarządu Krajowego partii Droga Niepodległości, pełniącego funkcję organu upoważnionego do reprezentowania Partii na zewnątrz o rozwiązaniu Komitetu z dniem 27 marca 2024 r.

Na uchwały Państwowej Komisji Wyborczej odmawiające przyjęcia zawiadomienia nie wniesiono skarg do Sądu Najwyższego. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 207 w związku z art. 338 Kodeksu wyborczego podała w dniu 30 kwietnia 2024 r. do publicznej wiadomości „Komunikat o komitetach wyborczych utworzonych w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.”, Komunikat został ogłoszony w Monitorze Polskim poz. 342 oraz podany na stronach www.pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl.

Do zgłaszania list kandydatów w wyborach do Parlamentu Europejskiego w dniu 9 czerwca 2024 r. uprawnionych było 40 komitetów wyborczych: 27 komitetów wyborczych partii politycznych, 4 koalicyjne komitety wyborcze i 9 komitetów wyborczych wyborców. Były to następujące komitety:

- 1) KOMITET WYBORCZY ALTERNATYWA SPOŁECZNA;
- 2) KOMITET WYBORCZY BEZPARTYJNI;
- 3) KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA KORONY POLSKIEJ;
- 4) KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ;
- 5) KOMITET WYBORCZY KONGRES NOWEJ PRAWICY;

- 6) KOMITET WYBORCZY NORMALNA POLSKA;
- 7) KOMITET WYBORCZY NORMALNY KRAJ;
- 8) KOMITET WYBORCZY NOWA NADZIEJA;
- 9) KOMITET WYBORCZY PARTIA KONSERWATYWNA;
- 10) KOMITET WYBORCZY POLEXIT;
- 11) KOMITET WYBORCZY POLSKA LIBERALNA STRAJK PRZEDSIĘBIORCÓW;
- 12) KOMITET WYBORCZY POLSKI INTERES NARODOWY;
- 13) KOMITET WYBORCZY PRAWICA;
- 14) KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ;
- 15) KOMITET WYBORCZY RODACY KAMRACI;
- 16) KOMITET WYBORCZY RUCH JEDNOŚCI POLAKÓW;
- 17) KOMITET WYBORCZY RUCH NAPRAWY POLSKI;
- 18) KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA PROPOLSKA;
- 19) KOMITET WYBORCZY SAMOOBRONA;
- 20) KOMITET WYBORCZY SAMOOBRONA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ;
- 21) KOMITET WYBORCZY SOCJALDEMOKRACJA POLSKA;
- 22) KOMITET WYBORCZY STRONNICTWA LUDOWEGO „OJCOWIZNA” RP;
- 23) KOMITET WYBORCZY STRONNICTWO PRACY;
- 24) KOMITET WYBORCZY SUWERENNA POLSKA;
- 25) KOMITET WYBORCZY ŚLONZOKI RAZEM;
- 26) KOMITET WYBORCZY WOLNA EUROPA;
- 27) KOMITET WYBORCZY ZWIĄZKU SŁOWIAŃSKIEGO;
- 28) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY KOALICJA OBYWATELSKA;
- 29) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY LEWICA;
- 30) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY POLEXIT NIEPODLEGŁOŚĆ;
- 31) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY TRZECIA DROGA POLSKA 2050 SZYMONA HOŁOWNI - POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE;
- 32) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW BEZPARTYJNI SAMORZĄDOWCY-NORMALNA POLSKA W NORMALNEJ EUROPIE;
- 33) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW BEZPARTYJNY ANTYSYSTEMOWY;

- 34) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW GŁOS SILNEJ POLSKI;
- 35) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW KONFEDERACJA I BEZPARTYJNI SAMORZĄDOWCY;
- 36) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW POLEXIT? NAJWYŻSZY CZAS!;
- 37) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW POLSKA SOCJALNA;
- 38) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW „RAZEM DLA WSPÓLNOTY”;
- 39) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW ROLNICY OD BAŁTYKU DO TATR;
- 40) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW RUCHU DOBROBYTU I POKOJU.

W dniu 14 czerwca 2024 r. wpłynęło do Państwowej Komisji Wyborczej zawiadomienie o rozwiązaniu KOMITETU WYBORCZEGO ŚLONZOKI RAZEM z dniem 3 czerwca 2024 r.

10. W terminie do dnia 2 maja 2024 r. do godz. 16.00 (termin wydłużony w związku z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego) pełnomocnicy komitetów wyborczych mogli zgłaszać właściwym okręgowym komisjom wyborczym listy kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego do rejestracji. Okręgowe komisje wyborcze zarejestrowały 105 list kandydatów, a odmówiły rejestracji 20 list, ponieważ zgłoszenia tych list nie zostały poparte podpisami co najmniej 10 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym, bądź komitet wyborczy nie spełnił wymogu, o którym mowa w art. 210 § 2 w związku z art. 338 Kodeksu wyborczego, tj. komitet wyborczy nie zarejestrował list co najmniej w połowie okręgów wyborczych. Możliwość skorzystania z tego uprawnienia miały następujące komitety wyborcze:

- 1) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY TRZECIA DROGA POLSKA 2050 SZYMONA HOŁOWNI - POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE;
- 2) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY LEWICA;
- 3) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW BEZPARTYJNI SAMORZĄDOWCY-NORMALNA POLSKA W NORMALNEJ EUROPIE;
- 4) KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ;
- 5) KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY KOALICJA OBYWATELSKA;
- 6) KOMITET WYBORCZY POLEXIT;
- 7) KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ.

Okręgowa Komisja Wyborcza w Gdańsku w dniu 6 maja 2024 r. odmówiła rejestracji listy kandydatów zgłoszonej w okręgu wyborczym nr 1 przez Komitet Wyborczy Wyborców Bezpartyjni Samorządowcy – Normalna Polska w Normalnej Europie. Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 7 maja 2024 r., w związku ze złożonym odwołaniem, oddaliła odwołanie w całości. Komitet Wyborczy Wyborców Bezpartyjni Samorządowcy - Normalna Polska w Normalnej Europie złożył skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej do Sądu Najwyższego, który w dniu 10 maja 2024 r. uznał skargę za zasadną i nakazał rejestrację listy kandydatów Komitetu w okręgu wyborczym nr 1. W związku z rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego Komitet Wyborczy Wyborców Bezpartyjni Samorządowcy – Normalna Polska w Normalnej Europie uzyskał uprawnienie wynikające z art. 210 § 2 Kodeksu wyborczego.

Zarejestrowania list odmówiły Okręgowe Komisje Wyborcze: w Gdańsku, Bydgoszczy, Warszawie I, Łodzi, Lublinie, Rzeszowie, Wrocławiu i Rzeszowie – listy Komitetu Wyborczego Normalny Kraj; Okręgowe Komisje Wyborcze w Gdańsku, Olsztynie, Warszawie I, Lubinie, Rzeszowie, Wrocławiu i Gorzowie Wielkopolskim – listy Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, Okręgowe Komisje Wyborcze w Bydgoszczy i Lublinie – listy Komitetu Wyborczego Wyborców Głos Silnej Polski; Okręgowe Komisje Wyborcze w Bydgoszczy, Rzeszowie i Krakowie – listy Komitetu Wyborczego Wyborców Ruchu Dobrobytu i Pokoju. Oprócz odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców Bezpartyjni Samorządowcy– Normalna Polska w Normalnej Europie, do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły dwa odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców od uchwał Okręgowych Komisji Wyborczych w Rzeszowie i Wrocławiu. Państwowa Komisja Wyborcza, w przypadku okręgu wyborczego nr 9, postanowiła pozostawić odwołanie bez rozpoznania, natomiast w przypadku okręgu wyborczego nr 12, Komisja oddaliła odwołanie. Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców złożył skargę do Sądu Najwyższego na uchwałę nr 255/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 maja 2024 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr 12 w wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę Komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z wymaganiami Kodeksu wyborczego przyznała w dniu 10 maja 2024 r. w publicznym losowaniu jednolite numery listom kandydatów zarejestrowanym w więcej niż jednym okręgu wyborczym. Takie listy zarejestrowało 10 komitetów wyborczych, otrzymały one numery: Nr 1 – listy KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe; Nr 2 – listy KW Konfederacja Wolność i Niepodległość, Nr 3 – listy KWW Bezpartyjni Samorządowcy – Normalna Polska w Normalnej Europie, Nr 4 – listy KW Polexit, Nr 5 – listy KKW Koalicja Obywatelska, Nr 6 – listy KKW Lewica, Nr 7 – listy KW Prawo i Sprawiedliwość, Nr 8 – listy KW Normalny Kraj, Nr 9 – listy KW Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców, Nr 10 – listy KW Ruch Naprawy Polski. Komitet Wyborczy Wyborców Głos Silnej Polski zarejestrował listę tylko w Okręgu nr 5. Pozostałe komitety wyborcze nie zarejestrowały żadnej listy kandydatów.

11. Obwieszczenia o zarejestrowanych listach zawierające informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach umieszczonych na listach podano do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie.

W rezultacie w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r. wyborcy głosowali na 105 list obejmujących 1 019 kandydatów na posłów.

Komitety wyborcze, które zarejestrowały listy co najmniej w połowie okręgów wyborczych (tj. w 7 okręgach), miały prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 16 maja 2024 r. zwróciła się do Likwidatora Polskiego Radia oraz Likwidatora Telewizji Polskiej informując o komitetach wyborczych, którym przysługuje prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych Polskiego Radia oraz Telewizji Polskiej w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. Były to komitety o numerach list od 1 do 7. Pozostałe komitety były uprawnione do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach regionalnych (art. 347 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu wyborczego).

12. Kampania wyborcza była zasadniczo spokojna. Jak wynika z informacji rejonowych i okręgowych komisji wyborczych polegała przede wszystkim

na wywieszaniu plakatów i ulotek agitacyjnych, a w wielu miejscach wręcz nie była widoczna. Najwięcej zgłoszeń wpływających do Państwowej Komisji Wyborczej oraz delegatur Krajowego Biura Wyborczego dotyczyło wywieszenia plakatów i banerów na ogrodzeniach prywatnych posesji bez pozwolenia. Ponadto gminy otrzymywały wiele informacji od mieszkańców o banerach i plakatach wyborczych umieszczonych w miejscach ograniczających widoczność i wpływających na bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Sygnalizowane przypadki naruszeń przepisów prawa były nieliczne i w większości polegały na zamieszczaniu na portalu Facebook zdjęć kart do głosowania z oddanym głosem na konkretnego kandydata, umieszczaniu plakatów wyborczych oraz parkowaniu aut z materiałami wyborczymi w pobliżu lokali wyborczych w czasie obowiązywania ciszy wyborczej. Np. na obszarze właściwości Rejonowej Komisji Wyborczej w Tarnobrzegu umieszczono banery jednego z kandydatów na ogrodzeniach siedzib obwodowych komisji wyborczych. Wszystkie informacje o tych zdarzeniach zostały przekazane, według kompetencji, Policji. W gminie Kobylin (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Kaliszu) kandydat jednego z komitetów umieścił plakaty na płocie należącym do Urzędu Gminy, bez zgody Urzędu. Po interwencji przedstawicieli Urzędu Gminy, Komitet usunął plakaty wyborcze. Zdarzały się również sytuacje, gdy na materiałach wyborczych brakowało oznaczeń, od którego komitetu wyborczego materiały te pochodziły. Kwestią problematyczną dla wyborców były również symbole graficzne komitetów wyborczych na kartach do głosowania, gdyż ich zdaniem logotypy powodują wyróżnienie się niektórych komitetów wyborczych (zwłaszcza że nie wszystkie komitety wyborcze takie symbole zgłaszają).

13. Państwowa Komisja Wyborcza odpowiadając na kierowane do Komisji pytania, udzielała wyjaśnień w sprawie ciszy wyborczej, o uprawnieniach i obowiązkach mediów w czasie obowiązywania ciszy. Podkreśliła m.in. że media mogą w tym dniu informować o przebiegu wyborów, relacjonować głosowanie, informować na równych zasadach o komitetach wyborczych uczestniczących w wyborach, podawać informacje o frekwencji wyborczej w wyborach w ubiegłych latach, emitować ogłoszenia zachęcające do udziału w wyborach pod warunkiem, że w materiałach tych nie będą występowały osoby reprezentujące komitety wyborcze lub z nimi związane oraz kandydujące w wyborach i nie będą reklamą i agitacją na rzecz komitetu wyborczego, kandydata bądź danej listy. Wskazano,

że niedopuszczalne jest natomiast podawanie do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów oraz wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania, w tym również o szacowanej frekwencji wyborczej oraz informowanie o poszczególnych osobach kandydujących w danym okręgu wyborczym, bądź wybranych komitetach wyborczych. Przypomniano jednocześnie, że naruszenie zakazu prowadzenia agitacji wyborczej w okresie ciszy wyborczej stanowi wykroczenie, a naruszenie zakazu podawania do publicznej wiadomości wyników sondaży zachowań wyborczych i przewidywanych wyników wyborów — występki. Zaś ocena, czy w danym przypadku doszło do naruszeń zakazów należy do organów ścigania i sądów. Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniała także, iż organy ścigania i sądy mogą uznać, że informacje o wynikach exit polls czy projekcjach z innych krajów członkowskich naruszają ciszę wyborczą, ponieważ mogą wpływać na decyzje wyborców w Polsce. Komisja podkreślała, że wyników exit polls w Polsce nie ogłasza się przed zakończeniem ciszy, co świadczy o tym, że uznawane są one za mające wpływ na decyzje wyborców.

14. Państwowa Komisja Wyborcza, oprócz obszernych wyjaśnień dotyczących gospodarki finansowej komitetów wyborczych, wielokrotnie udzielała informacji i odpowiedzi na pytania w sprawach związanych z finansowaniem kampanii wyborczej. Wyjaśniała i przypominała, że wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych i dokonywaniem wydatków na cele wyborcze mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Wskazano, że wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań wyborczych i promocją poszczególnych kandydatów w formie plakatów, ulotek, itd., mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze i wyłącznie w okresie kampanii wyborczej, która rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów, a kończy się na 24 godziny przed dniem wyborów (art. 104 Kodeksu wyborczego). Zaznaczono również, że gospodarkę finansową komitetu prowadzi i ponosi za nią pełną odpowiedzialność pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego (art. 127 § 1 Kodeksu wyborczego). Zgodnie z art. 130 § 2 Kodeksu wyborczego bez pisemnej zgody pełnomocnika finansowego nie można zaciągać żadnych zobowiązań finansowych w imieniu i na

rzecz komitetu wyborczego. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 maja 2024 r. o łącznej liczbie wyborców w kraju ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w obwodach głosowania został ogłoszony w Monitorze Polskim z 2024 r. poz. 406 i jest zamieszczony na stronach pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl. Na stronie internetowej podane zostały także limity wydatków na wybory obliczone dla poszczególnych komitetów wyborczych.

15. Państwowa Komisja Wyborcza otrzymała za pośrednictwem delegatur Krajowego Biura Wyborczego oraz bezpośrednio od pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych informacjami o zajmowanym przez oddziały regionalne Telewizji Polskiej stanowisku w sprawie wniosków o przydział nieodpłatnego czasu antenowego w programach regionalnych Telewizji Polskiej. Według tych informacji nieodpłatne audycje wyborcze danego komitetu wyborczego miałyby być emitowane przez jeden oddział regionalny TVP na obszarze każdego z okręgów wyborczych, a pełnomocnik wyborczy komitetu musiałby dokonać wyboru tego oddziału. Państwowa Komisja Wyborcza dwukrotnie wystąpiła w tej sprawie do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, zwracając uwagę, że ograniczenie emisji nieodpłatnych audycji wyborczych komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach do Parlamentu Europejskiego do jednego oddziału regionalnego na obszarze każdego z okręgów wyborczych oznaczałoby pozbawienie komitetów wyborczych możliwości dotarcia z agitacją wyborczą prowadzoną w tej formie do znacznej części wyborców, ponieważ część okręgów wyborczych w tych wyborach (okręgi nr 3, 10, 12 i 13) obejmuje więcej niż jedno województwo i więcej niż jeden obszar emitowania programów Telewizji Polskiej określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w sprawie czasu oraz ramowego podziału czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych, trybu postępowania dotyczącego podziału czasu, zakresu rejestracji oraz sposobu przygotowania i emisji audycji wyborczych w programach publicznej radiofonii i telewizji. Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że ograniczenie takie byłoby w oczywisty sposób niezgodne z art. 116-117 oraz art. 347-348 Kodeksu wyborczego i naruszałoby zasady równości wyborców i równości komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji o pilne podjęcie działań w celu zapewnienia komitetom wyborczym możliwości korzystania z pełni

przysługujących im praw, a także uniknięcia skarg na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego, o których mowa w art. 348 § 2 Kodeksu wyborczego. W odpowiedzi Przewodniczący Krajowej Rada Radiofonii i Telewizji poinformował, że komitety wyborcze, które zarejestrowały listy w okręgach wyborczych obejmujących więcej niż jedno województwo, mają możliwość złożenia za pośrednictwem pełnomocnika wniosku o przydział nieodpłatnego czasu antenowego do oddziału regionalnego Telewizji Polskiej lub spółki radiofonii regionalnej w każdym z tych województw, co umożliwi odbiór nieodpłatnych audycji wyborczych na obszarze emisji programu w więcej niż jednym województwie. Do Państwowej Komisji Wyborczej nie wpłynęły żadne skargi na podział czasu antenowego przeznaczonego na rozpowszechnianie audycji wyborczych.

16. W związku z pytaniami dotyczącymi udostępniania wyników głosowania przez obwodowe komisje wyborcze, Państwowa Komisja Wyborcza w komunikacie z dnia 27 maja 2024 r. wydanym na podstawie art. 349 § 2 Kodeksu wyborczego poinformowała, że w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. zakończenie głosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej nastąpi najpóźniej o godz. 23.00 czasu polskiego i że w związku z tym obwodowe komisje wyborcze, w tym również w obwodach odrębnych, które zakończą głosowanie wcześniej, mogą podawać do wiadomości publicznej wyniki głosowania dopiero od godz. 23.00 czasu polskiego w dniu 9 czerwca 2024 r.
17. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z zasadami uzyskiwania danych o frekwencji wyborczej w trakcie głosowania, określonymi w uchwale nr 249/2024 z dnia 29 kwietnia 2024 r., podała te informacje do publicznej wiadomości na konferencjach prasowych w dniu głosowania: o godz. 13.30 (według stanu na godz. 12.00) i o godz. 18.30 (według stanu na godz. 17.00).
18. Lokale wyborcze zostały przygotowanie zgodnie z ustawowymi wymaganiami. Wywieszone w nich były: obwieszczenia o obwodach głosowania i listach kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego, informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu. We wszystkich lokalach znajdowały się pomieszczenia lub miejsca za osłoną zapewniające zachowanie tajności głosowania.

Przygotowania do otwarcia lokali wyborczych rozpoczęły się 9 czerwca br. z reguły przed godziną 6.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały spisy wyborców, osłony na spisy wyborców, karty do głosowania, formularze protokołów do głosowania i pieczęcie oraz niezbędne materiały biurowe. Komisje policzyły i ostemplowały karty do głosowania, sprawdziły i opieczętowały urnę wyborczą, wyłożyły spisy wyborców. Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej w przeddzień głosowania i w dniu głosowania okręgowe i rejonowe komisje wyborcze pełniły dyżury w celu udzielania pomocy i informacji obwodowym komisjom wyborczym oraz wyborcom, załatwiania ewentualnych skarg, dokonywania w razie konieczności zmian na listach kandydatów i sporządzenia obwieszczeń w tych sprawach. W tym samym czasie dyżury pełnili także członkowie Państwowej Komisji Wyborczej. W dniu głosowania dyżury były również pełnione w urzędach gmin, głównie w działach ewidencji ludności dla udzielania obwodowym komisjom wyborczym informacji i wyjaśnień w przypadkach pominięcia wyborcy w spisie wyborców.

19. Lokale wyborcze były otwarte od godz. 7.00 do 21.00. W niektórych odrębnych obwodach głosowania w uzgodnieniu z właściwą rejonową komisją wyborczą głosowanie rozpoczęło się w późniejszych godzinach. Głosowanie przebiegało w zasadzie bez zakłóceń. Według posiadanych przez Państwową Komisję Wyborczą informacji nieprawidłowości było znacznie mniej niż w poprzednich wyborach, m. in. w dniu głosowania Obwodowa Komisja Wyborcza nr 10 w Polskich Olędрах (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Kaliszu) ostemplowała część kart do głosowania pieczęcią obwodowej komisji wyborczej w miejscu, w którym znajdował się wydrukowany odcisk pieczęci Okręgowej Komisji Wyborczej w Poznaniu. Polecono, aby błędnie ostemplowane karty do głosowania zostały odłożone i uznane za karty niewykorzystane. W dniu wyborów, około godz. 19.00, urzędniczka wyborcza m. Koszalin poinformowała telefonicznie Dyrektora Delegatury o prowadzonej w lokalu wyborczym nr 46 w Koszalinie akcji reanimacyjnej wyborczyni. Członkowie obwodowej komisji wyborczej przenieśli głosowanie do holu budynku z sali, w której były prowadzone czynności reanimacyjne. Sytuacja nie spowodowała przerwania głosowania, ani wstrzymania prac komisji, nie było zatem potrzeby przedłużania głosowania w tym obwodzie. W gminie Maciejowice (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Siedlcach) wyborca po głosowaniu wykonał zdjęcie karty

do głosowania na stole przewodniczącego komisji oraz odmówił wrzucenia karty do urny. Wyborca był pod wpływem alkoholu, po zwróceniu mu uwagi stał się agresywny, dlatego też wezwano Policję. W gminie Iłowo-Osada (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Elblągu) w jednej z obwodowych komisji wyborczych wydano kartę do głosowania na podstawie pełnomocnictwa sporządzonego do poprzednich wyborów. W jednej z obwodowych komisji wyborczych na terenie miasta Siedlce zagubiona została pieczęć tej komisji (po ostemplowaniu kart i podaniu do publicznej wiadomości informacji o frekwencji na godz. 12.00). Z Urzędu Miasta Siedlce dostarczono nieużywaną, starą pieczęć, która została użyta przy sporządzaniu protokołu głosowania w obwodzie. W tej sprawie wezwano Policję, pieczęć nie została odnaleziona. Sprawę prowadzą organy ścigania. W niektórych obwodowych komisjach wyborczych okręgowe i rejonowe komisje wyborcze wyraziły zgodę na sfilmowanie przez dziennikarzy momentu otwierania urny wyborczej i wyjmowania kart do głosowania (Okręgowa Komisja Wyborcza w Olsztynie oraz Rejonowa Komisja Wyborcza w Przemyśle).

Do lokalu Obwodowej Komisji Wyborczej nr 2 w Nowym Sączu przybyli dziennikarze słowaccy chcąc sfilmować wyborców w strojach góralskich. Komisja jednak nie dopuściła ich do wykonania czynności w lokalu wyborczym w związku z brakiem dokumentu poświadczającego, że są oni pracownikami telewizji słowackiej. Natomiast poinformowano ich, że mogą nagrywać poza lokalem wyborczym, lecz za zgodą wyborców. Rejonowa Komisja Wyborcza w Krośnie w godzinach porannych otrzymała informację o częściowym zalaniu lokalu obwodowej komisji wyborczej w gminie Jaśliska. W związku z zaistniałą sytuacją została wezwana jednostka miejscowej straży pożarnej, która zabezpieczyła budynek. Sytuacja ta nie wpłynęła na przebieg głosowania.

W Obwodowej Komisji Wyborczej nr 25 w Gorzowie Wielkopolskim przewodnicząca tej komisji zgłosiła potrzebę interwencji, gdyż zauważyła, że jej zastępca komisji przyszedł w stanie wskazującym na to, że jest pod wpływem alkoholu. O incydencie powiadomiono Policję. Zastępca przewodniczącego został pozbawiony funkcji oraz usunięty ze składu komisji, która w drodze uchwały wybrała nowego zastępcę.

Na terenie Miasta Leska (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Krośnie) stwierdzono nieprawidłowość w przesłaniu pakietu wyborczego

wyborcy głosującego korespondencyjnie. Nieprawidłowość polegała na przygotowaniu i przesłaniu do wyborcy pakietu wyborczego zawierającego kartę do głosowania opieczetowaną pieczęcią Obwodowej Komisji Wyborczej nr 1 w Lesku. Koperta zwrotna została dostarczona do Obwodowej Komisji Wyborczej nr 2 w Lesku i w związku z tym włożona do niej karta do głosowania została uznana za nieważną.

W trakcie głosowania w jednej z obwodowych komisji wyborczych w Świebodzinie (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Zielonej Górze), wyborca będący pod wpływem alkoholu zakłócił przebieg głosowania, przewrócił urnę. W tej sprawie interweniowała Policja. Obwodowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że nie doszło do uszkodzenia urny i po krótkiej chwili kontynuowano głosowanie.

W obwodowych komisjach wyborczych nr 82, 83 i 84 w Krakowie doszło do incydentów dotyczących usunięcia krzyży przez kilku członków komisji, przy sprzeciwie pozostałych członków. W tych sprawach trwają czynności wyjaśniające zdarzenia.

20. Przy czynnościach głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodach oraz przy pracach rejonowych i okręgowych komisji wyborczych mogli być obecni mężowie zaufania. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez okręgowe i rejonowe komisje wyborcze w obwodach głosowania udział mężów zaufania był liczny (np. na obszarze właściwości terytorialnej Rejonowej Komisji Wyborczej w Opolu 245 mężów zaufania obserwowało prace komisji, na obszarze właściwości terytorialnej Okręgowej Komisji Wyborczej w Gdańsku prace komisji obserwowało 233 mężów zaufania). Natomiast zarzuty do protokołów głosowania mężów zaufania w obwodowych komisjach wyborczych były sporadyczne. Uwagi mężów zaufania dotyczyły m.in. tego, że w lokalu wyborczym nie przebywała co najmniej połowa ustawowego składu obwodowej komisji wyborczej. W Obwodowej Komisji Wyborczej nr 3 w Dobrodzieniu (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Opolu) mąż zaufania wniósł uwagę o treści: „Obserwator próbował wpłynąć na pracę komisji sugerując, że małżeństwa nie mogą wchodzić do jednej kabiny”.

W mieście Świebodzice (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Wałbrzychu) zgłosili się mężowie zaufania z komitetu nieuprawnionego, tj. Komitetu Wyborczego Alternatywa Społeczna, ale po interwencji Rejonowej

Komisji Wyborczej w Wałbrzychu opuścili lokale wyborcze. Na obszarze właściwości terytorialnej Rejonowej Komisji Wyborczej w Zamościu do jednej z obwodowych komisji wyborczych zgłosił się mąż zaufania KWW Bezpartyjni Samorządowcy – Normalna Polska w Normalnej Europie. Mąż zaufania posiadał jedynie upoważnienie wydane przez pełnomocnika wyborczego Komitetu do wyznaczania mężów zaufania, natomiast nie miał podpisanego zaświadczenia, wobec powyższego nie został dopuszczony do obserwowania pracy obwodowej komisji wyborczej.

W gminie Padew Narodowa (właściwość terytorialna Rejonowej Komisji Wyborczej w Tarnobrzegu) w jednej z komisji w tym samym czasie pojawiło się 2 mężów zaufania z tego samego komitetu wyborczego. Po udzieleniu wyjaśnień przez członków komisji, że w tym samym czasie może przebywać tylko 1 mąż zaufania danego komitetu wyborczego, jeden z mężów zaufania opuścił lokal wyborczy.

21. Co do zasady obwodowe komisje wyborcze dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania poprawnie, bez błędów wymagających ponownego liczenia głosów i sporządzenia protokołów. W przypadku generowania się w systemie informatycznym zestawienia błędów, obwodowe komisje wyborcze usuwały je i przystępowały do ponownego sprawdzenia i sporządzenia prawidłowego protokołu głosowania w obwodzie.
22. Protokoły głosowania w obwodach sporządzone przez obwodowe komisje wyborcze były przekazywane właściwym rejonowym komisjom wyborczym. Ustalone przez komisje obwodowe wyniki głosowania były podawane do publicznej wiadomości przez ich wywieszenie w siedzibach komisji, w miejscach dostępnych dla wyborców, niezwłocznie po ich ustaleniu, lecz nie wcześniej niż po godz. 23.00. Rejonowe komisje wyborcze po otrzymaniu protokołów od obwodowych komisji wyborczych i sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodach, ustaliły wyniki głosowania na obszarze swojej właściwości i przekazały je właściwym okręgowym komisjom wyborczym. Przewodniczący rejonowych komisji wyborczych przekazali protokoły wyników głosowania w rejonach wraz z protokołami głosowania w obwodach właściwym okręgowym komisjom wyborczym.
23. Okręgowe Komisje Wyborcze na podstawie protokołów wyników głosowania w rejonach ustaliły wyniki głosowania na listy okręgowe i sporządziły protokoły

wyników głosowania w okręgach wyborczych. Protokoły zostały niezwłocznie przekazane do Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza, po stwierdzeniu zgodności treści protokołów z danymi otrzymanymi z okręgowych komisji wyborczych drogą elektroniczną, sporządziła zestawienie obejmujące liczbę głosów ważnych w skali kraju oraz głosów ważnych oddanych na listy kandydatów poszczególnych komitetów wyborczych we wszystkich okręgach oraz ustaliła komitety wyborcze, których listy kandydatów spełniły warunek uprawniający do uczestniczenia w podziale mandatów i komitety, których listy nie spełniają tego warunku. Kolejną czynnością było sporządzenie zestawienia liczby głosów ważnych oddanych łącznie na listy kandydatów każdego z komitetów wyborczych uczestniczących w podziale mandatów oraz liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów każdego z tych komitetów wyborczych, co było niezbędne dla ustalenia liczby mandatów przypadających listom kandydatów. Po dokonaniu ogólnego podziału mandatów pomiędzy uprawnione komitety wyborcze, Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła protokół wyników głosowania w skali kraju i ogólnego podziału mandatów między komitety wyborcze. W dalszej kolejności Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, w którym okręgu wyborczym listom kandydatów przypadają mandaty przyznane komitetowi wyborczemu oraz którzy kandydaci uzyskują mandat posła do Parlamentu Europejskiego.

Po wykonaniu tych czynności Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła protokół wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego oraz obwieszczenie o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r. Obwieszczenie Komisja podała do publicznej wiadomości w dniu 10 czerwca 2024 r. o godz. 10.30 na konferencji prasowej. Obwieszczenie zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 10 czerwca 2024 r. pod poz. 853, a także zamieszczone na stronach pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl.

24. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów i informacji o przebiegu głosowania i wyborów nie stwierdziła naruszeń, które w jej ocenie miały wpływ na wyniki wyborów.

4. Wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 13 przeprowadzone w dniu 21 lipca 2024 r.

1. Na podstawie art. 283 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego w związku z postanowieniem Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu senatora Krzysztofa Aleksandra Kukuckiego wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 21 maja 2024 r. wyznaczając ich datę na niedzielę 21 lipca 2024 r. Wybory zostały zarządzane w województwie kujawsko-pomorskim, w okręgu wyborczym nr 13 obejmującym obszar powiatów: aleksandrowski, lipnowski, radziejowski, włocławski oraz miasto na prawach powiatu: Włocławek, z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu. Postanowienie Prezydenta zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw dnia 22 maja 2024 r. poz. 772. Państwowa Komisja Wyborcza podała je do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia w dniu 24 maja 2024 r. oraz zamieściła na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl.
2. Wybory zostały przygotowane i przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dział I. Przepisy wstępne i dział IV. Wybory do Senatu (dalej Kodeks wyborczy). Ponadto zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 258 – w sprawach nieuregulowanych w dziale IV miały odpowiednie zastosowanie przepisy działu III. Wybory do Sejmu. Przepisy wstępne działu I stosowane były w zakresie: prowadzenia i aktualizacji Centralnego Rejestru Wyborców i spisu wyborców, tworzenia obwodów głosowania oraz wyznaczenia lokali wyborczych dla potrzeb wyborców niepełnosprawnych, powoływania obwodowych komisji wyborczych, sposobu głosowania przez pełnomocnika, korespondencyjnie i przy użyciu nakładek na karty do głosowania wykonanych w alfabecie Braille'a, zasad prowadzenia agitacji wyborczej, finansowania wyborów z budżetu państwa. W wykonywaniu poszczególnych czynności wyborczych stosowane były ponadto przepisy: ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu 4 informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. 273) w przedmiocie złożenia przez kandydatów na senatora – obywateli polskich urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. oświadczeń dotyczących pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (tj. oświadczeń lustracyjnych), ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. 2023 r. poz. 1215) dotyczące finansowania komitetów wyborczych partii

politycznych, a także ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz.1781).

3. Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą nr 269/2024 z dnia 27 maja 2024 r. zarządziła, że w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej XI kadencji stosuje się odpowiednio uchwały Państwowej Komisji Wyborczej dotyczące wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz uchwały:
 - 1) nr 62/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 912);
 - 2) nr 63/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie warunków oraz sposobu pomocniczego wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 988);
 - 3) nr 64/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących sprawdzenia w systemie teleinformatycznym zgodności arytmetycznej danych zawartych w projektach protokołów głosowania i w protokołach 5 głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 915);
 - 4) nr 155/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 września 2023 r. w sprawie sposobu drukowania kart do głosowania oraz trybu ich przekazania wraz z nakładkami na karty do głosowania sporządzonymi w alfabecie Braille’a obwodowym komisjom wyborczym w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 1039);
 - 5) nr 210/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 września 2023 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek skreśleń kandydatów w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat (M.P. poz. 1072);

- 6) nr 227/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 3 października 2023 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów oraz wyniku referendum, a także trybu i zasad powoływania pełnomocników okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 1109). Ponadto uchwałą nr 270/2024 z dnia 27 maja 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła wytyczne dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Państwowa Komisja Wyborcza podejmowała różnorodne działania w celu zapewnienia sprawnego przygotowania wyborów. Podano do publicznej wiadomości na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl informacje:
- 1) w sprawie wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w której zawarte były m.in. informacje o tworzeniu komitetów wyborczych, zgłaszaniu kandydatów na senatora, możliwości złożenia wniosku o zmianę miejsca głosowania oraz pobrania zaświadczenia o prawie do głosowania;
 - 2) o uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych i terminach czynności z tym związanych;
- Przygotowano także i udostępniono na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej szczegółowe wyjaśnienia o zasadach finansowania kampanii wyborczej oraz o limicie wydatków komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach.
5. Wybory przeprowadziły organy wyborcze określone w Kodeksie wyborczym: Państwowa Komisja Wyborcza, Okręgowa Komisja Wyborcza w Toruniu i obwodowe komisje wyborcze. Zgodnie z art. 170 § 2 Kodeksu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą nr 274/2024 z dnia 3 czerwca 2024 r. powołała Okręgową Komisję Wyborczą w Toruniu, w celu przeprowadzenia wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. W jej skład weszły osoby mające wykształcenie wyższe prawnicze oraz dające rękojmię należytego pełnienia tej funkcji, a funkcję przewodniczącego objął z urzędu Komisarz Wyborczy w Toruniu I. Obwodowe komisje wyborcze powołali komisarze wyborczy. Z informacji posiadanych przez Państwową Komisję Wyborczą wynika,

że powołanie komisji obwodowych odbyło się zgodnie z procedurą przewidywaną w Kodeksie wyborczym i w terminie określonym w kalendarzu wyborczym. Powołano 375 obwodowych komisji wyborczych, w ich skład weszło 2 899 wyborców. Zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego komisje powołano spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, a w przypadku uzupełnienia składu komisji spośród wyborców, którzy zgłosili swoje kandydatury właściwemu komisarzowi wyborczemu. 7 Ostatecznie, po przeprowadzonych losowaniach, największą reprezentację w składach obwodowych komisji miały: Komitet Wyborczy Nowa Lewica – 886 osób (na 933 zgłoszonych), Komitet Wyborczy Wyborców Prawi i Skuteczni – 815 osób (na 879 zgłoszonych), Komitet Wyborczy Konfederacja Nowa Nadzieja – 594 osoby (na 627 zgłoszonych) oraz Komitet Wyborczy POLEXIT – 457 osób (na 480 zgłoszonych).

6. Utworzono łącznie 375 obwodów głosowania. Wśród 375 obwodów było 15 obwodów odrębnych, w tym 5 obwodów w zakładach leczniczych, 9 obwodów w domach pomocy społecznej oraz 1 obwód w zakładzie karnym. W każdej gminie, zgodnie z ustawowymi wymogami, co najmniej 1/2 lokali wyborczych dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Lokali takich było 242, tj. 64,53%. Obwieszczenia o obwodach głosowania zostały rozplakatowane w terminie wynikającym z kalendarza wyborczego. W wielu gminach zapewniono informację o lokalach wyborczych także w inny sposób: w lokalnych środkach przekazu, poprzez wywieszki na klatkach schodowych itp. Informacje o adresach lokali wyborczych były dostępne na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl.
7. W trybie ustawowo wymaganym urzędy gmin sporządziły spisy wyborców. Liczba osób uprawnionych do głosowania wyniosła 271 454. W związku z wyborami 29 wyborców zagłosowało na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania. Zaświadczenia były opatrzone hologramami stanowiącymi specjalne zabezpieczenie ich oryginalności. Spisy wyborców zostały sporządzone prawidłowo. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla także, iż Okręgowa Komisja Wyborcza w Toruniu, delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Toruniu i we Włocławku, a także urzędy gmin starały się zapewnić w różnych formach bieżącą informację na temat zasad udziału w wyborach.

8. Zgodnie z Kodeksem wyborczym czynności wyborcze, w tym zgłaszanie kandydatów na senatorów, mogły wykonywać utworzone w celu udziału w wyborach komitety wyborcze: partii politycznych, koalicji partii politycznych oraz wyborców. Rozpoczęcie działalności przez komitet wyborczy wymaga przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o jego utworzeniu. Zawiadomienie może być dokonane do 48. dnia przed dniem wyborów, tj. w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 21 lipca 2024 r. – najpóźniej w dniu 3 czerwca 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła zainteresowanym podmiotom informację prawną i warunki organizacyjne do dokonania tej czynności. Od dnia 23 maja 2024 r. dostępna była na stronie internetowej Komisji informacja, w której zawarte były kwestie dotyczące tworzenia komitetów wyborczych, w tym zasady i terminy przyjmowania zawiadomień wraz z wzorami stosowanych dokumentów. Do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego od 5 podmiotów. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zawiadomienia 4 komitetów wyborczych, a odmówiła przyjęcia zawiadomienia Komitetu Wyborczego Wyborców Praca i Niepodległość. Na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej odmawiającą przyjęcia zawiadomienia nie wniesiono skargi do Sądu Najwyższego. Do zgłaszania kandydatów na senatora w wyborach uzupełniających do Senatu w dniu 21 lipca 2024 r. uprawnione były 4 komitety wyborcze: 3 komitety wyborcze partii politycznych i 1 komitet wyborczy wyborców. Były to następujące komitety: 1) KOMITET WYBORCZY POLEXIT; 2) KOMITET WYBORCZY NOWA LEWICA; 3) KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA NOWA NADZIEJA; 4) KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW PRAWI I SKUTECZNI. 9

W terminie do dnia 12 czerwca 2024 r. do godz. 16.00 pełnomocnicy komitetów wyborczych mogli zgłaszać Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu kandydatów na senatora do rejestracji. Okręgowa Komisja Wyborcza w Toruniu zarejestrowała 3 kandydatów.

Obwieszczenia o zarejestrowanych kandydatach na senatorów zostały podane do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie.

9. Kampania wyborcza była zasadniczo spokojna. Jak wynika z informacji Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu polegała przede wszystkim na wywieszaniu plakatów i ulotek agitacyjnych, a w wielu miejscach wręcz nie była widoczna. Niektóre komitety wyborcze prowadziły kampanię medialną w lokalnej telewizji oraz w serwisie internetowym YouTube.
10. Lokale wyborcze zostały przygotowane zgodnie z ustawowymi wymaganiami. W dniu 17 lipca 2024 r. Komisarz Wyborczy we Włocławku I na wniosek Burmistrza Kikoła dokonał zmiany siedziby obwodowej komisji wyborczej z uwagi na fakt, iż dotychczasowa siedziba komisji w wyniku ulewnych deszczy została zalana i nie było możliwości przeprowadzenia tam głosowania. Wywieszone w nich były: obwieszczenia o obwodach głosowania i kandydatach na senatora, informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu. We wszystkich lokalach znajdowały się pomieszczenia lub miejsca za osłoną zapewniające zachowanie tajności głosowania. Przygotowania do otwarcia lokali wyborczych rozpoczęły się 21 lipca 2024 r. z reguły przed godziną 6.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały spisy wyborców, osłony na spisy wyborców, karty do głosowania, formularze protokołów do głosowania i pieczęcie oraz niezbędne materiały biurowe. Komisje policzyły i ostemplowały karty do głosowania, sprawdziły i opieczetowały urnę wyborczą, wyłożyły spisy wyborców. Zgodnie 10 z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej w przeddzień głosowania i w dniu głosowania Okręgowa Komisja Wyborcza w Toruniu pełniła dyżur w celu udzielania pomocy i informacji obwodowym komisjom wyborczym oraz wyborcom, a także załatwiania ewentualnych skarg. W dniu głosowania dyżury były również pełnione w urzędach gmin, głównie w działach ewidencji ludności dla udzielania obwodowym komisjom wyborczym informacji i wyjaśnień w przypadkach pominięcia wyborcy w spisie wyborców. Lokale wyborcze były otwarte od godz. 7.00 do 21.00. W 9 odrębnych obwodach głosowania w uzgodnieniu z Okręgową Komisją Wyborczą w Toruniu głosowanie rozpoczęło się w późniejszych godzinach. Głosowanie przebiegało w zasadzie bez zakłóceń. W Gminie Chodecz w obwodzie głosowania nr 5 na 327 uprawnionych do głosowania oddano jedynie 1 głos. Podobnie w Gminie Kikół w obwodzie głosowania nr 12 na 196 uprawnionych do głosowania oddano również 1 głos. Na podstawie informacji uzyskanych od Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu

można stwierdzić, że obwodowe komisje wyborcze dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania poprawnie, bez błędów wymagających ponownego liczenia głosów i sporządzenia protokołów. W przypadku generowania się w systemie informatycznym zestawienia błędów, obwodowe komisje wyborcze usuwały je i przystępowały do ponownego sprawdzenia i sporządzenia prawidłowego protokołu głosowania w obwodzie. Protokoły głosowania w obwodach sporządzone przez obwodowe komisje wyborcze były przekazywane Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu. Ustalone przez komisje obwodowe wyniki głosowania były podawane do publicznej wiadomości przez ich wywieszenie w siedzibach komisji, w miejscach dostępnych dla wyborców, niezwłocznie po ich ustaleniu, lecz nie wcześniej niż po godz. 21.00.

Okręgowa Komisja Wyborcza w Toruniu na podstawie protokołów wyników głosowania ustaliła wyniki głosowania na kandydatów i sporządziła protokół wyników 11 głosowania w okręgu wyborczym. Protokół został niezwłocznie przekazany do Państwowej Komisji Wyborczej. Na podstawie protokołu otrzymanego od Okręgowej Komisji Wyborczej w Toruniu Państwowa Komisja Wyborcza, po stwierdzeniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyborów w okręgu wyborczym nr 13 ustalonych przez Okręgową Komisję Wyborczą, sporządziła w dniu 22 lipca 2024 r. obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 21 lipca 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów i informacji o przebiegu głosowania i wyborów nie stwierdziła naruszeń, które w jej ocenie miały wpływ na wyniki wyborów.

5. Kontrola finansowania kampanii wyborczych

W 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza nadal prowadziła proces badania sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania komitetów

wyborczych uczestniczących w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych 15 października 2023 r. W efekcie podjęła 73 uchwały w sprawie tych sprawozdań, w tym w przypadku 5 komitetów przyjęła sprawozdania bez zastrzeżeń, w przypadku 54 z nich postanowiła o przyjęciu sprawozdań wskazując na ich uchybienia, a 14 sprawozdań odrzuciła. Pełnomocnicy 4 komitetów wyborczych, których sprawozdania zostały odrzucone wnieśli skargę do Sądu Najwyższego w trybie art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego. W przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania. Jedna z nich została przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego uznana za zasadną. W tej sprawie Państwowa Komisja Wyborcza podjęła w 2024 r. uchwałę o przyjęciu sprawozdania finansowego tego komitetu wyborczego w wykonaniu postanowienia Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. W uchwale tej zawarła też zapis, iż: „uchwała została podjęta wyłącznie w wyniku uwzględnienia skargi przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego i jest immanentnie i bezpośrednio powiązana z orzeczeniem, które musi pochodzić od organu będącego sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza nie przesądza przy tym, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i nie przesądza o skuteczności orzeczenia”. W sprawach pozostałych 3 skarg nie zostały jeszcze wydane postanowienia przez Sąd Najwyższy.

W kwietniu 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza w ramach badania sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, komitetów wyborczych, których zawiadomienia o utworzeniu przyjęła w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2024 r., dokonała wyboru biegłych rewidentów z 9 firm audytorskich w celu zbadania sprawozdań finansowych 33 komitetów wyborczych.

W czerwcu 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza w ramach uzupełniającego badania sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania 4 komitetów

wyborczych, których zawiadomienia o utworzeniu przyjęła w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w 2023 r., wybrała biegłego rewidenta z 1 firmy audytorskiej, w celu zbadania sprawozdań finansowych tych komitetów.

Natomiast w lipcu 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza w ramach badania sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w 2024 r., dokonała wyboru biegłych rewidentów z 4 firm audytorskich w celu zbadania sprawozdań finansowych tych komitetów.

W sierpniu 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza dokonała zaś wyboru biegłych rewidentów z 1 firmy audytorskiej w celu zbadania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 13 przeprowadzonych w dniu 21 lipca 2024 r.

Formalno-techniczne zadania związane z wyborem biegłych rewidentów oraz bieżącą współpracę z biegłymi w trakcie prowadzonych badań zapewniali pracownicy Krajowego Biura Wyborczego.

Komitetom wyborczym, jak i biegłym rewidentom, systematycznie udzielane były wyjaśnienia i informacje w sprawach dotyczących zasad finansowania komitetów oraz ich sprawozdawczości finansowej, a także kontroli w tym zakresie.

6. Kontrola gospodarki finansowej partii politycznych

Państwowa Komisja Wyborcza przeprowadziła w 2024 r. coroczny proces badania informacji finansowej o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach i sprawozdań finansowych partii politycznych za 2023 r. w zakresie zgodności z prawem prowadzonej przez te partie gospodarki finansowej. Zgodnie z ustawą o partiach politycznych partie polityczne i koalicje partii politycznych, jeżeli w wyborach do Sejmu uzyskają odpowiednio co najmniej 3% i 6% ważnych głosów, są uprawnione przez okres kadencji Sejmu do otrzymywania subwencji z budżetu państwa na działalność statutową. Mają równocześnie obowiązek składania Państwowej Komisji Wyborczej corocznej informacji finansowej o otrzymanej subwencji i poniesionych z subwencji wydatkach.

Partie polityczne składają również w każdym roku sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza w ramach procesu badania tych informacji oraz sprawozdań finansowych partii politycznych za 2023 r. na początku 2024 r. dokonała wyboru biegłych rewidentów z 13 firm audytorskich w celu zbadania tych informacji i sprawozdań finansowych. Również w tym przypadku wszelkie zadania związane z zapewnieniem formalno-technicznej realizacji zadań związanych z wyborem oraz bieżącą współpracą z biegłymi rewidentami w trakcie prowadzonych badań zapewniali pracownicy Krajowego Biura Wyborczego. Partiom politycznym oraz biegłym rewidentom na bieżąco udzielane były wyjaśnienia i informacje w sprawach dotyczących zasad finansowania partii politycznych, ich sprawozdawczości finansowej, a także kontroli w tym zakresie.

W 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza zbadała także informacje finansowe o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach 7 partii politycznych. 5 z nich zostało przyjętych bez zastrzeżeń, a 2 zostały przyjęte ze wskazaniem na uchybienia. Państwowa Komisja Wyborcza zbadała poza tym 58 sprawozdań finansowych partii politycznych, spośród których 8 przyjęła bez zastrzeżeń, 49 przyjęła ze wskazaniem uchybień, a 1 odrzuciła. Na jej uchwałę w sprawie odrzucenia sprawozdania finansowego partii wniesiona została skarga do Sądu Najwyższego, którą w styczniu 2025 r. uwzględniła Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

W 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza zakończyła także proces badania sprawozdań o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2021 i 2022 r. W efekcie Komisja podjęła dwie uchwały dotyczące sprawozdań finansowych za 2021 r. dwóch partii politycznych, przyjmując te sprawozdania ze wskazaniem uchybień. Podjęła także 36 uchwał dotyczących sprawozdań finansowych partii politycznych za 2022 r. Sprawozdanie finansowe jednej partii politycznej przyjęła bez zastrzeżeń, 25 ze wskazaniem uchybień, a 10 odrzuciła. W przypadku trzech partii politycznych, których sprawozdania zostały przez Państwową Komisję Wyborczą odrzucone, wniesione zostały do Sądu Najwyższego skargi na jej uchwały w tych sprawach. Wszystkie te skargi zostały przez Sąd Najwyższy odrzucone.

Ponadto w 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza podjęła dwie uchwały o przyjęciu sprawozdań finansowych partii politycznych w wykonaniu postanowień Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego dotyczące sprawozdania finansowego partii politycznej za 2018 r. i sprawozdania finansowego partii politycznej za 2019 r., uprzednio przez nią odrzuconych w latach poprzednich.

Państwowa Komisja Wyborcza wykonuje zadania związane z badaniem informacji i sprawozdań finansowych partii politycznych z wykorzystaniem sprawozdań sporządzanych przez biegłych rewidentów, a także na podstawie własnych analiz informacji o subwencji, sprawozdań finansowych oraz dokumentów finansowych do nich dołączonych. Ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta co do zgodności z prawem działań komitetu wyborczego nie są bowiem tożsame z kontrolą sprawozdania wyborczego komitetu prowadzoną przez Państwową Komisję Wyborczą. Pracownicy Krajowego Biura Wyborczego prowadzili niezależnie od badań biegłych rewidentów, własne szczegółowe badania wszystkich sprawozdań. Podejmowane czynności miały na celu ustalenie, czy informacje o subwencji oraz sprawozdania finansowe sporządzone zostały zgodnie z właściwym wzorem określonym przez Ministra Finansów, czy zostały podpisane przez uprawnione osoby i czy złożone zostały z zachowaniem ustawowego terminu, czy zostały do nich załączone dokumenty określone w odpowiednim rozporządzeniu Ministra Finansów, a także czy wypełnione zostały wszystkie pozycje sprawozdań, a wpisane w nich kwoty zgadzają się pod względem arytmetycznym. Szczegółowej kontroli merytorycznej podlegała także dokumentacja złożona przez partie polityczne, w celu ustalenia zgodności z prawem prowadzonej przez nie gospodarki finansowej. Komisja przypominała zobowiązany partiom o obowiązku złożenia sprawozdań, systematycznie udzielane były wyjaśnienia i informacje w sprawach dotyczących zasad finansowania partii politycznych, sprawozdawczości finansowej partii, a także kontroli w tym zakresie.

Szczegółowe informacje na temat rozstrzygnięć w sprawie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych i partii politycznych znajdują się na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego: <https://pkw.gov.pl/finansowanie-polityki/finansowanie-kampanii-wyborczych> oraz <https://pkw.gov.pl/finansowanie-polityki/finansowanie-partii-politycznych>.

Podczas badania sprawozdań finansowych partii politycznych i monitorowania wykonania przez partie obowiązków określonych w art. 25 ust. 6-11 i art. 27a ust. 1-8

ustawy o partiach politycznych, zobowiązujących partie polityczne do prowadzenia i udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej rejestrów wpłat na rzecz partii i rejestrów zawartych przez partię umów Komisja ustaliła, że większość partii politycznych obowiązków tych nadal nie wykonuje, a nawet nie utworzyła własnych stron Biuletynu Informacji Publicznej, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

W uchwałach w sprawach sprawozdań tych partii politycznych o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza wskazywała, że niedopełnienie obowiązku prowadzenia na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej partii politycznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o których to rejestrach jest mowa w przepisach ustawy o partiach politycznych, stanowi naruszenie przepisów tego aktu prawnego, które – zgodnie z jego art. 38a ust. 2 i 3 – nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdań tych partii.

W związku z niezłożeniem sprawozdań finansowych partii politycznych za 2023 r. lub ich złożeniem z przekroczeniem ustawowego terminu na podstawie art. 38c ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215) do Sądu Okręgowego w Warszawie złożonych zostało w 2024 r. 17 wniosków o wykreślenie wpisów partii z ewidencji partii politycznych. W 2024 r. odbyły się rozprawy w tych sprawach, w których Sąd Okręgowy zdecydował o wykreśleniu wpisów tych partii z ewidencji. W Sądzie Apelacyjnym w Warszawie odbyła się rozprawa w sprawie odwołania od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie wykreślenia z ewidencji partii politycznych partii Śląska Partia Regionalna (EwP 379). Sąd Apelacyjny podtrzymał postanowienie Sądu Okręgowego w tej sprawie.

We wszystkich tych sprawach Państwową Komisję Wyborczą reprezentował w sądach pracownik Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych Krajowego Biura Wyborczego.

7. Nadzór nad aktualizacją danych w Centralnym Rejestrze Wyborców

Państwowa Komisja Wyborcza sprawowała systematyczny nadzór nad aktualizowaniem przez gminy danych w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Wyborcy będący obywatelami polskimi zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały są ujęci w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców z urzędu, wyborcy zamieszkujący bez zameldowania lub pod innym adresem niż adres zameldowania oraz wyborcy nigdzie niezamieszkali, a przebywający stale w gminie, są ujęci w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców na wniosek zainteresowanego. Na swój wniosek ujęci w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców są także obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi oraz obywatele Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Dane z Centralnego Rejestru Wyborców są raz na kwartał zamieszczane na stronie internetowej pkw.gov.pl i obejmują ogólną liczbę wyborców, w tym wyborców ujętych z urzędu oraz na własny wniosek z wyodrębnieniem wyborców – obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Dane z Centralnego Rejestru Wyborców według powiatów i gmin są dostępne na stronach internetowych delegatur Krajowego Biura Wyborczego oraz na stronie internetowej danewyborcze.kbw.gov.pl.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w Centralnym Rejestrze Wyborców na obszarze całego kraju było ujętych 28 948 698 osób, w tym 28 485 748 osób z urzędu i 461 852 osoby na własny wniosek, z tego 3 339 osób – obywateli państw Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej – ujętych na własny wniosek w celu udziału w wyborach na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadzają kontrole prawidłowości aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców, zapewniają pomoc w tych sprawach gminom, udzielają im wskazań i zaleceń, prowadzą szkolenia dla pracowników realizujących te zadania.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przypominały również gminom o bezwzględnej konieczności przeprowadzenia postępowania sprawdzającego, w zakresie spełnienia warunku stałego zamieszkania na obszarze danej gminy przez osoby wnoszące wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego, a także o konieczności udokumentowania tego faktu w aktach sprawy, przed wydaniem

decyzji o ujęciu lub o odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. W ramach sprawowanego nadzoru Delegatury sprawdzały również prawidłowość sporządzania spisów wyborców w związku z zarządzonymi wyborami.

W I półroczu 2024 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadziły w całym kraju 163 bezpośrednie kontrole aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców oraz poprawności sporządzania spisów wyborców w urzędach gmin i miast oraz 662 kontrole elektroniczne i zdalne, głównie za pośrednictwem arkuszy kontrolnych. Po wykonanych czynnościach kontrolnych sporządzano protokoły zawierające wnioski oraz zalecenia, które zostały przekazane do kontrolowanych jednostek.

W II półroczu 2024 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadziły w całym kraju 297 bezpośrednich kontroli aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców oraz poprawności sporządzania spisów wyborców w urzędach gmin i miast oraz 598 kontroli elektronicznych i zdalnych, głównie za pośrednictwem arkuszy kontrolnych. Po wykonanych czynnościach kontrolnych sporządzano protokoły zawierające wnioski oraz zalecenia, które zostały przekazane do kontrolowanych jednostek.

Z przeanalizowanych informacji sporządzonych przez Delegatury Krajowego Biura Wyborczego wynika, że nie ma żadnych zastrzeżeń do aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Występujące nieprawidłowości stwierdzone przez Delegatury wynikały z nieprzestrzegania przez właściwe organy gmin terminów realizacji zadań określonych w Kodeksie Wyborczym oraz z drobnych błędów formalnych, które były skutkiem niestabilności kadr w urzędach gmin, tj. dużą rotacją pracowników zajmujących się aktualizacją danych w Centralnym Rejestrze Wyborców.

8. *Rejestr korzyści*

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne Państwowa Komisja Wyborcza i – w określonym przez Komisję zakresie – komisarze wyborczy, prowadzą Rejestr Korzyści. Do Państwowej Komisji Wyborczej informacje o uzyskanych

korzyściach zgłaszają członkowie Rady Ministrów, sekretarze i podsekretarze stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i ministerstwach, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie i wicewojewodowie. Odpowiednio do właściwych terytorialnie komisarzy wyborczych zgłoszenia korzyści dokonują marszałkowie i wicemarszałkowie województw, członkowie zarządów, sekretarze i skarbnicy województw, starostowie, wicestarostowie, członkowie zarządów, sekretarze i skarbnicy powiatów, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz ich zastępcy, sekretarze, skarbnicy gmin a także członkowie zarządów związków metropolitalnych oraz sekretarze i skarbnicy związków metropolitalnych. Zakres informacji objętych obowiązkiem zgłoszenia do Rejestru Korzyści jest określony w ustawie i dotyczy osób pełniących funkcje publiczne i ich współmałżonków. Informacje w Rejestrze są na bieżąco aktualizowane. Rejestr jest jawny, prowadzony elektronicznie i dostępny pod adresem: <https://rk.pkw.gov.pl/>.

W 2024 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 12011 deklaracji zawierających informacje o uzyskanych korzyściach.

9. Prowadzenie wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne

Zgodnie z art. 21i ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające fakt złożenia przez osobę lustrowaną niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego prezes właściwego sądu niezwłocznie przesyła do Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza prowadzi wykaz osób, wobec których wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy lustracyjnej, a także udostępnia dane tych osób komisjom wyborczym rejestrującym listy kandydatów i kandydatów (art. 160 § 1 pkt 2a Kodeksu wyborczego).

W 2024 r. w wykazie ujęto 175 osób, wobec których zostało wydane prawomocne orzeczenie sądu, stwierdzające utratę prawa wybieralności z powyższej przyczyny.

10. Petycje rozpatrzone przez Państwową Komisję Wyborczą w 2024 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną lub grupa tych podmiotów, może złożyć petycję do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej w związku z wykonywanymi przez nią zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. W 2024 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 9 petycji.

W związku z tym, że Państwowa Komisja Wyborcza nie jest właściwa w sprawach dotyczących zmiany przepisów prawa, na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o petycjach, Komisja przekazała 8 petycji, zgodnie z właściwością, Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, każdorazowo informując o tym osobę wnoszącą petycję. Natomiast 1 petycja nie została przekazana przez Państwową Komisję Wyborczą na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy o petycjach, z uwagi na to, że Petytorka złożyła petycję również bezpośrednio do organu właściwego.

11. Rozwój teleinformatycznego systemu wyborczego

W roku 2024 w celu sprawnego przeprowadzenia i obsługi wyborów samorządowych, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz wyborów uzupełniających do Senatu RP w okręgu nr 13 przygotowano kolejne moduły systemu „Wsparcie Organów Wyborczych” (WOW). Konieczne było również dostosowanie funkcjonalności poszczególnych modułów systemu WOW w celu zautomatyzowania wykorzystania danych z Centralnego Rejestru Wyborców (w tym monitorowania procesów z nim związanych).

W 2024 r. system WOW przygotowany przez Krajowe Biuro Wyborcze wykorzystano w 305 akcjach wyborczych w toku kadencji.

Zapewnienie wysokiej dostępności kluczowych usług Krajowego Biura Wyborczego, utrzymanie wymaganego poziomu bezpieczeństwa i zwiększenie niezawodności systemu WOW przyczyniły się do jego efektywnego wykorzystania w celu sprawnego i rzetelnego przeprowadzenia wszystkich akcji wyborczych w roku 2024.

12. Działalność informacyjno-edukacyjna

1. Kontynuując działania edukacyjne w zakresie upowszechniania wiedzy na temat prawa wyborczego wśród uczniów szkół średnich Państwowa Komisja Wyborcza

oraz Krajowe Biuro Wyborcze postanowiły przeprowadzić V edycję Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Wyborczym „Wybieram wybory”.

Konkurs składał się z trzech etapów: szkolnego, wojewódzkiego i ogólnopolskiego. Pierwszy etap, w którym uczestniczyło 2053 uczniów, odbywał się w szkole ucznia, w miejscu wyznaczonym przez dyrektora placówki, 10 października 2024 r. o godzinie 12.00. Polegał na rozwiązaniu testu jednokrotnego wyboru, składającego się z 25 pytań. Dzięki niemu wyłoniono 46 najlepszych uczniów, którzy przeszli do II wojewódzkiego etapu zmagania.

29 listopada 2024 r. minął termin nadsyłania prac przez uczestników wojewódzkiego etapu Konkursu. Uczniowie wybierali jeden z trzech tematów:

- 1) „Geografia wyborcza – wyznaczanie granic okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej”;
- 2) „Alternatywne metody głosowania”;
- 3) „Cisza wyborcza – konieczna czy zbędna”.

Do Delegatur Krajowego Biura Wyborczego wpłynęły prace konkursowe od 39 uczestników. Prace 2 uczestników nie spełniały warunku określonego w § 4 ust. 4 Regulaminu V edycji Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Wyborczym „Wybieram Wybory”. W związku z tym, zgodnie z § 4 ust. 7 Regulaminu V edycji Konkursu, nie były brane pod uwagę. Na podstawie protokołów przesłanych przez Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika stwierdzono, że do ogólnopolskiego (finałowego) etapu Konkursu zakwalifikowało się 19 uczniów z 13 województw.

Autorzy trzech najlepszych prac w etapie wojewódzkim w każdym województwie otrzymali nagrody rzeczowe.

Finał V edycji konkursu „Wybieram Wybory” odbył się w 2025 r.

2. W ramach działalności informacyjnej pracownicy Krajowego Biura Wyborczego w 2024 r. udzielali odpowiedzi na pytania wyborców kierowane listownie, telefonicznie oraz drogą mailową. W 2024 r. Krajowe Biuro Wyborcze (centrala)

udzieliło łącznie 5 909 wyjaśnień, informacji i odpowiedzi na pytania zgłoszone na piśmie i za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Mając na uwadze rozwój nowych technologii i dostępne kanały przekazywania treści działalność informacyjna prowadzona jest także za pośrednictwem takich stron internetowych jak:

- pkw.gov.pl, z której wyborcy mogą dowiedzieć się m.in. o aktualnościach dotyczących działalności Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowego Biura Wyborczego;
 - wybory.gov.pl, gdzie zebrane zostały strony informacyjne o wszystkich wyborach i referendach ogólnokrajowych przeprowadzonych w Polsce od 2000 r.
 - danewyborcze.kbw.gov.pl, pod którym to adresem Krajowe Biuro Wyborcze uruchomiło serwis internetowy, stanowiący repozytorium danych zawierających zestawienia i arkusze z wszystkimi będącymi w posiadaniu Krajowego Biura Wyborczego danymi z wyborów i referendów ogólnokrajowych od roku 1990, przy czym, wychodząc naprzeciw potrzebom zainteresowanych osób, w tym także osób prowadzących m.in. badania naukowe, dane zostały tam opublikowane w formatach umożliwiających ich edycję oraz samodzielne opracowywanie według potrzeb.
3. Krajowe Biuro Wyborcze w 2024 r. prowadziło szeroką akcję informacyjną na temat realizacji praw wyborczych i poszczególnych czynności wyborczych w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw oraz wybory wójtów, burmistrzów, prezydentów miast zarządzonymi na dzień 7 kwietnia 2024 r. oraz w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego zarządzonymi na dzień 9 czerwca 2024 r. W ramach tych działań zrealizowano serię spotów, które w przystępny sposób przybliżały wyborcom tematykę wyborów zarządzonych na rok 2024.
- Spoty były publikowane we wszystkich serwisach internetowych PKW (pkw.gov.pl, wybory.gov.pl) oraz na profilach PKW w mediach społecznościowych (Facebook - PKW, X, YouTube).

Spoty były również emitowane przez nadawcę publicznego – TVP S.A. – na antenach: TVP1, TVP2, TVP INFO, TVP 3, a także prezentowane przez inne media.

W związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw oraz wybory wójtów, burmistrzów, prezydentów miast zarządzonymi na dzień 7 kwietnia 2024 r. zostało wyprodukowanych 17 spotów informacyjnych o tematyce wyborczej:

- 1) Jak zgłaszać kandydatów?
- 2) Kto przeprowadza wybory samorządowe?
- 3) Co zrobić, aby zagłosować w miejscu zamieszkania?
- 4) Jak zagłosować korespondencyjnie?
- 5) Jak zagłosować przez pełnomocnika?
- 6) Kto może głosować w wyborach samorządowych?
- 7) Kogo wybieramy? Gmina.
- 8) Kogo wybieramy? Powiat.
- 9) Kogo wybieramy? Województwo.
- 10) Skąd wiadomo, jakie są wyniki wyborów?
- 11) Jak przeliczane są głosy na mandaty? Cz. 1.
- 12) Jak przeliczane są głosy na mandaty? Cz. 2.
- 13) Jak oddać głos?
- 14) Co zrobić, aby zagłosować?
- 15) Jak zgłaszać nieprawidłowości?
- 16) Cisza wyborcza.
- 17) Jak oddać głos? II tura.

Spoty były prezentowane również w wersji z tłumaczeniem na polski język migowy. W związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego zarządzonymi na dzień 9 czerwca 2024 r. zostało wyprodukowanych 13 spotów informacyjnych o tematyce wyborczej:

- 1) Kto przeprowadza wybory do Parlamentu Europejskiego?
- 2) Jak zostać kandydatem na członka Obwodowej Komisji Wyborczej?
- 3) Jak uzyskać zaświadczenie o prawie do głosowania?
- 4) Jak zagłosować korespondencyjnie?
- 5) Jak zagłosować przez pełnomocnika?
- 6) Kto może głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego?
- 7) Co zrobić, aby zagłosować w miejscu zamieszkania?
- 8) Co zrobić, aby zagłosować za granicą?
- 9) Co zrobić, aby zagłosować poza miejscem zamieszkania?
- 10) Co zrobić, aby zagłosować?
- 11) Jak oddać ważny głos?
- 12) Cisza wyborcza.
- 13) Jak przeliczane są głosy na mandaty?

Spoty były prezentowane również w wersji z tłumaczeniem na polski język migowy.

Duża liczba kanałów, za pośrednictwem których Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze przekazywały wyborcom informacje o wyborach, zwiększyła szanse na dotarcie ich do znacznej liczby wyborców, zarówno tych korzystających głównie bądź wyłącznie z Internetu, jak również odbiorców telewizji publicznej i innych mediów.

Działalność informacyjna prowadzona była także po wyborach za pośrednictwem strony internetowej pkw.gov.pl. Powstały także strony internetowe dotyczące poszczególnych wyborów, kanał YouTube i strona na Facebooku, które przekazują aktualności wyborcze w prostej i przystępnej dla szerokiego grona odbiorców formie.

4. W 2024 r. monitoring mediów wykazał około 404 811 publikacji w prasie, radiu, telewizji i Internecie na temat Państwowej Komisji Wyborczej, Krajowego Biura Wyborczego, wyborów parlamentarnych, wyborów prezydenckich, wyborów samorządowych, wyborów przedterminowych, referendum i zmian w Kodeksie wyborczym. Najwięcej publikacji dotyczyło wyborów prezydenckich (28,7%) i wyborów samorządowych (19,4%), a w dalszej kolejności PKW i KBW (16,3%), referendum (15,7%), wyborów parlamentarnych (12,7%).

Statystykę odwiedzin na stronach internetowych oraz serwisach społecznościowych prowadzonych przez Państwową Komisję Wyborczą i Krajowe Biuro Wyborcze przedstawia poniższa tabela:

Serwis	Łączna liczba wyświetleń w 2024 r.
Strona internetowa: pkw.gov.pl/kbw.gov.pl	11 872 246
Strona internetowa: wybory.gov.pl	393 150 999
Strona internetowa: referendum.gov.pl	184 794
Profil Państwowej Komisji Wyborczej na portalu Facebook	690 744
Profil Państwowej Komisji Wyborczej na portalu X (Twitter)	155 000
Kanał YouTube Państwowej Komisji Wyborczej	487 471
Suma	406 541 254

Zgodnie z powyższym zestawieniem strony poświęcone tematyce wyborów, prowadzone pod patronatem Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego zostały odwiedzone przez Internautów łącznie ponad 406 milionów razy.

III. Współdziałanie i wymiana doświadczeń

Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze systematycznie uczestniczą w różnych wydarzeniach związanych z problematyką wyborczą, podejmują własne inicjatywy i współdziałają z różnymi podmiotami w ramach ich działalności. Uzyskane opinie, spostrzeżenia i postulaty są analizowane i wykorzystywane jako materiał źródłowy do ocen stosowania prawa wyborczego oraz formułowania wniosków w zakresie jego usprawnienia.

Państwowa Komisja Wyborcza odpowiednio do sygnalizowanych jej potrzeb bierze udział w różnych formach i zakresie, w pracach prowadzonych w Sejmie i Senacie dotyczących przepisów prawa wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza przywiązuje dużą wagę do upowszechniania w różnych formach wiedzy o prawie wyborczym, jego instytucjach i rozwiązaniach, uznając działalność w tym zakresie za stałe zadanie Komisji i Krajowego Biura Wyborczego nie tylko w czasie wyborów, ale też w czasie niewyborczym.

Ponadto członkowie PKW, Szef KBW oraz pracownicy KBW odbyli w 2024 r. wiele spotkań m.in. w związku z wyborami do organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzanych na dzień 7 kwietnia 2024 r., z wyborami do Parlamentu Europejskiego zarządzane na dzień 9 czerwca 2024 r. i tak m.in.:

- 4 stycznia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Finansowego Agnieszka Gałązka uczestniczyły w posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 23 stycznia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak, Główny księgowy Lidia Krysiak wzięły udział w posiedzeniu Komisji Regulaminowej Etyki i Spraw Senatorskich Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie rozpatrzenia ustawy budżetowej;
- 31 stycznia 2024 r. – Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu dla Dziennika Gazety Prawnej;
- 6 lutego 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów L. Gajzler wzięły udział w spotkaniu z Dyrektorem Departamentu Konsularnego MSZ Justyną Chrzanowską, z Zastępcą Departamentu Konsularnego Piotrem Chmielem oraz z Ministrem Departamentu Konsularnego Marzeną Krulak;
- 6 marca 2024 r. oraz 21 marca 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów L. Gajzler wzięły udział w posiedzeniach Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks Wyborczy;
- 19 marca 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu dla TVP info w programie „Gość poranka”;

- 25 marca 2024 r. odbył się briefing prasowy Szefa KBW M. Pietrzak;
- 26 marca 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak i Szef KBW M. Pietrzak wzięli udział w spotkaniu z Ministrem MSWiA Marcinem Kierwińskim;
- 5 kwietnia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak udzieliła wywiadu dla Programu Pierwszego Polskiego Radia w programie „Sygnały dnia”;
- 5 kwietnia 2024 r. odbyła się konferencja prasowa Państwowej Komisji Wyborczej przed rozpoczęciem ciszy wyborczej;
- 7-11 kwietnia 2024 r. odbyły się konferencje prasowe Państwowej Komisji Wyborczej dotyczące najważniejszych wydarzeń związanych z wyborami;
- 17 kwietnia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor L. Gajzler wzięli udział w Komisji senackiej poświęconej rozpatrzeniu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks Wyborczy;
- 17 kwietnia 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu dla Programu Pierwszego Polskiego Radia w programie „Sygnały dnia”;
- 19 kwietnia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak wzięła udział w spotkaniu Wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej Very Jourovej z instytucjami, w których kompetencjach mieszczą się zadania związane z aktem o usługach cyfrowych (DSA), w kontekście ograniczania ryzyka systemowego związanego z wyborami;
- 19 kwietnia 2024 r. odbyła się konferencja prasowa Państwowej Komisji Wyborczej przed rozpoczęciem ciszy wyborczej;
- 21-22 kwietnia 2024 r. odbywały się konferencje prasowe Państwowej Komisji Wyborczej dotyczące bieżących najważniejszych wydarzeń związanych z ponownym głosowaniem, tzw. II turą;
- 25 kwietnia 2024 r. Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów L. Gajzler wziął udział w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka i Praworządności, w sprawie rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa;

- 26 kwietnia 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak i Szef KBW M. Pietrzak wzięli udział w spotkaniu z delegacją Komisji Weneckiej w siedzibie Państwowej Komisji Wyborczej;
- 30 kwietnia 2024 r. Dyrektor Zespołu Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych K. Lorentz udzielił wywiadu dla Radia WNET;
- 17 maja 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak i Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów L. Gajzler oraz Inspektor Ochrony Danych Beata Duch-Kosiorek wzięli udział w spotkaniu z Panem Mirosławem Wróblewskim – Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Anną Dudkowską – dyrektorką Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Edukacji, Moniką Krasińską – dyrektorką Departamentu Orzecznictwa i Legislacji oraz Piotrem Drobek - Radcą;
- 3 czerwca 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak i Szef KBW M. Pietrzak wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami ODIHR w sprawie wstępnej oceny warunków odbywania się wyborów i prowadzonych przygotowań do nich, jak również zasadności przeprowadzenia przez OBWE dalszych czynności związanych z monitorowaniem nadchodzących wyborów;
- 6 czerwca 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak udzieliła wywiadu dla Dziennika Gazety Prawnej;
- 7 czerwca 2024 r. odbyła się konferencja prasowa PKW przed rozpoczęciem ciszy wyborczej w wyborach do Parlamentu Europejskiego;
- 9-11 czerwca 2024 r. odbywały się konferencje prasowe PKW w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego zarządzonymi na 9 czerwca 2024 r.;
- 21 sierpnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu w TVP info „Pytanie dnia”;
- 29 sierpnia 2024 r. oraz 30 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu w TVN24 w programie „Kropka nad i”;
- 29 sierpnia 2024 r. odbył się briefing prasowy po posiedzeniu Komisji Przewodniczącego PKW S. Marciniaka, członka PKW Ryszarda Balickiego

oraz Dyrektora Zespołu Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych K. Lorentza;

- 2 września 2024 r. członek PKW Ryszard Balicki udzielił wywiadu w TVP info w programie „Pytanie dnia”;
- 3-5 września 2024 r. odbyła się narada Szefa KBW M. Pietrzak z dyrektorami zespołów i delegatur KBW w Ołtarzewie;
- 13 września 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu dla money.pl;
- 16 września 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu dla Dziennika Gazety Prawnej;
- 24 września 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Informatyki Bartosz Malangiewicz wzięli udział w spotkaniu z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji Michałem Gramatyką;
- 7 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu w TVP info w programie „Sto pytań do...”;
- 11 grudnia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Finansowego Agnieszka Gałązka wzięły udział w posiedzeniu Komisji Regulaminowej Etyki i Spraw Senatorskich Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie rozpatrzenia ustawy budżetowej na rok 2025 ;
- 13 grudnia 2024 r. oraz 18 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu radiu TOK FM;
- 17 grudnia 2024 r. Szef KBW M. Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów L. Gajzler wzięli udział w spotkaniu z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji Dariuszem Standerskim oraz dyrektorami departamentów w Ministerstwie Cyfryzacji i Centralnym Ośrodku Informatyki - Katarzyną Kopytowską, Katarzyną Zajkowską i Moniką Małowiecką;
- 17 grudnia 2024 r. członek PKW Paweł Gieras udzielił wywiadu w TVN24 w programie „Rozmowa Piaseckiego”;

- 21 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu w TVN24 w programie „Fakty po faktach”;
 - 23 grudnia 2024 r. Przewodniczący PKW S. Marciniak udzielił wywiadu w TVN24 w programie „Fakty po faktach”.
 - 27 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Kalisz udzielił wywiadu w TVP info w programie „Gość poranka”;
 - 27 grudnia 2024 r. członek PKW Paweł Gieras udzielił wywiadu dla Programu Pierwszego Polskiego Radia w programie „Sygnały dnia”;
 - 31 grudnia 2024 r. członek PKW Ryszard Balicki udzielił wywiadu w TVN24 w programie „Rozmowa Piaseckiego”;
 - Marcin Chmielnicki – Rzecznik prasowy Krajowego Biura Wyborczego odpowiedział w ciągu roku na kilkaset pytań prasowych kierowanych do KBW drogą mailową oraz telefoniczną, a także bieżące wypowiedzi dla mediów. Przygotowywał materiały prasowe dotyczące prawa wyborczego dla radia, telewizji, portali i prasy.
- Ponadto w 2024 r. Przewodniczący oraz członkowie Państwowej Komisji Wyborczej, Szef Krajowego Biura Wyborczego i pracownicy Biura uczestniczyli w konferencjach dotyczących problematyki wyborczej, w tym finansowania komitetów wyborczych, kampanii wyborczych i kontroli w tym zakresie, a także odnoszących się do kwestii związanych z finansowaniem partii politycznych i kontrolą tego finansowania m.in.:
- w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Wybory i prawo wyborcze. Wymiar europejski, krajowy i samorządowy, organizowanej m.in. przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Prawa Konstytucyjnego, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych, pod patronatem Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego w dniach 28-29 lutego 2024 r. na wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, na której Przewodniczący PKW S. Marciniak zaprezentował referat „Państwowa Komisja Wyborcza 2014-2024. Fakty i mity?”, a Tomasz Gąsior – ekspert Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych zaprezentował referat „Rozważania dotyczące praktycznych konsekwencji zmiany art. 106 § 1 Kodeksu wyborczego”;

- w konferencji na temat „Równe i powszechnie. Społeczne propozycje zmian w prawie wyborczym, finansowanie kampanii” zorganizowanej przez Fundację imienia Stefana Batorego, która odbyła się dnia 20 maja 2024 r.;
- w konferencji zorganizowanej przez UODO z okazji 20. rocznicy członkostwa Polski w UE i 35 rocznicy wolnych wyborów w Polsce oraz 6 rocznicy stosowania RODO, która odbyła się w dniu 4 czerwca 2024 r.;
- w 66 Zjeździe Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego pod Honorowym Patronatem Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego i Rzecznika Praw Obywatelskich, *Konstytucyjne determinanty finansów publicznych w Polsce a praktyka ustrojowa*, który został zorganizowany w dniach 25-27 września 2024 r., w Częstochowie, przez Wydział Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie;
- w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Kodeks wyborczy – wyzwania i propozycje zmian*, która zorganizowana została w dniach 3-4 października 2024 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego tego Wydziału, przez Centrum Studiów Wyborczych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, pod patronatem Marszałka Sejmu RP – Szymona Hołowni i Państwowej Komisji Wyborczej, na której Krzysztof Lorentz - Dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych Krajowego Biura Wyborczego i Tomasz Gąsior – ekspert w tym Zespole, wygłosili referaty;
- w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Prawo wyborcze wczoraj - dziś – jutro, Jubileusz Profesora Krzysztofa Skotnickiego*, zorganizowanej 4 października 2024 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego;
- w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *„Dylematy Polskiego Prawa Wyborczego. Doświadczenia i Postulaty”*, zorganizowanej w dniu 5 grudnia 2024 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Państwową Komisję Wyborczą i Krajowe Biuro Wyborcze, na której Szef KBW M. Pietrzak zaprezentowała referat „Stosowanie przepisów prawa wyborczego – doświadczenia lat 2023-2024. Spostrzeżenia, uwagi, propozycje. Wybrane zagadnienia”.

Krzysztof Lorentz - Dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych Krajowego Biura Wyborczego i Tomasz Gąsior – ekspert w tym Zespole prowadzili także wykłady na uczelniach wyższych.

Dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych Krzysztof Lorentz wygłosił ponadto wykład dotyczący kwestii prawa wyborczego i systemów wyborczych obowiązujących w Polsce, w ramach studiów europejskich prowadzonych na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Tomasz Gąsior wygłosił poza tym wykład *Wybrane zagadnienia samorządowego prawa wyborczego*, w ramach Studiów Podyplomowych Administracji (SPA) w Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Ostrołęce.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak